

“ХУР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ” ХХК-ийн

Гүйцэтгэх захирал

Дун Шиан Руи

**ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ, НОЁН СУМЫН
“БАРУУН НОЁН УУЛ” НЭРТЭЙ НҮҮРСНИЙ
ОРДЫГ ИЛ АРГААР АШИГЛАХ АШИГЛАЛТЫН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР-MV-017301/

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГЕСТРИЙН ДУГААР-5671833/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй орчин,
байгалийн нөөцийн удидлагын газрын
ахлах шинжээч

Ц. Жаргалнэмэх

Өмнөговь аймгийн БО-ны газар, газрын
хэвлий түүний баялгийн ашиглалт,
нөхөн сэргээлт, байгаль орчны
нөлөөллийн үнэлгээ хариуцсан
мэргэжилтэн

Б. Оргилмаа

Тайлан боловсруулсан:

Байгаль орчны мэргэжилтэн

М. Дуламжав

2022 ОН

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	6
1.1. Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харьяалал:.....	6
1.2. Төсөл хэрэгжих орчны өнөөгийн төлөв:.....	9
1.2.1 Уур амьсгал:	9
1.2.2 Газрын гадаргуугын байдал:.....	10
1.2.3 Талбайн геологийн тогтоц:	10
1.2.4 Хөрс:.....	11
1.2.5 Газрын гадарга, усан сүлжээ:.....	11
1.2.6 Ургамлан нөмрөг:	12
1.2.7 Унаган ургамал:	13
1.2.8 Ховор ургамал:	13
1.2.9 Амьтны аймаг:.....	13
2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	16
3.2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	20
3.1 . Сөрөг нөлөөллийг бууруулах осол, эрсдэлийн менежментийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:	20
3.2 . Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:	24
3.3 . Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:	25
3.4 . Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:.....	26
3.5 . Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:	27
3.6 . Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт:	28
3.7 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт:	29
3.8 . Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт: ...	31
3.9 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт:	33
3.10 Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:	35
4 . 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАНГИЙН ХАВСРАЛТ	36
4.1 . Сөрөг нөлөөллийн бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:	36
4.2 . Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:	66
4.3 . Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:.....	69
4.4 . Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:70	
4.5 . Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт:	72
4.6 . Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт:.....	74
4.7 . Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт: ...	80
4.8 . Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт:	107
4.9 Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:	109

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн солбилцолын цэгүүд.....	9
Хүснэгт 2. Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хэлбэр үргэлжлэх хугацаа, эрчмийг тодорхойлсон дүн.....	16
Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний биелэлтийн хэрэгжилт.....	20
Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлтийн хэрэгжилт.....	24
Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэл.....	25
Хүснэгт 6. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлтийн хэрэгжилт.....	26
Хүснэгт 7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн хэрэгжилт.....	27
Хүснэгт 8. Химийн бодис эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт.....	28
Хүснэгт 9. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт.....	29
Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилт.....	31
Хүснэгт 11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг.....	33
Хүснэгт 12. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө.....	35
Хүснэгт 13. ECHESN VPC-300 гаднах орчны тоосжилтын стандарт.....	81
Хүснэгт 14. 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн зардал	112

ГРАФИКИЙН ЖАГСААЛТ

График 1. 2022 оны 8 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт.	82
График 2. 2022 оны 9 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт.	83
График 3. 2022 оны 10 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт.....	84
График 4 Агаар дахь химийн найрлагийн шинжилгээний үр дүн.....	92
График 5. Уулын хэсэг.....	103
График 6. Уулын хэсэг.....	104
График 7. Уурхайн тосгон.....	104
График 8. Засвар үйлчилгээний төв.....	105
График 9. Шатахуун түгээх станц.....	106

ЗУРГИЙН ТАЙЛБАР

Зураг 1. Уурхайн байршил.....	6
Зураг 2. “Баруун Ноён Уул” төслийн талбай.....	8
Зураг 3. Талбайн хөрсний зураг.....	11
Зураг 4. “20 тоннын цистерн”-ээр уурхайн технологийн замыг усалж буй байдал.....	36
Зураг 5. “20 тоннын цистерн” -ээр уурхайн технологийн замыг усалж буй байдал.....	37
Зураг 6 “20 тоннын цистерн” -ээр Гаалийн хяналтын талбайн замыг усалж буй байдал....	38
Зураг 7. Уурхайн технологийн замын зорчих хөдөлгөөн.....	39
Зураг 8. Уурхайн бүсэд байршуулсан хурдны хязгаарын тэмдэг тэмдэглэгээ.....	40
Зураг 9. Хөрсийг компосттой хольж буй байдал.....	42
Зураг 10. 2021 оны Намрын нөхөн тариалалт суулгацны ургасан байдал.....	43
Зураг 11. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-1.....	44
Зураг 12. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-2.....	45
Зураг 13. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-3.....	46
Зураг 14. “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн хамт олон-1.....	47
Зураг 15. Уурхайн тосгон дотор тарьсан зүлэгний ургалт.....	49
Зураг 16. Уурхайн тосгонд ургаж буй нэг наст мандлын цэцгүүд.....	51
Зураг 17.“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн уурхайн тосгон.....	52
Зураг 18. “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн хамт олон-2.....	53
Зураг 19. Тайлан хөтөлсөн байдал.....	55
Зураг 20. Усны талаарх стикерүүд.....	56
Зураг 21. Хөв цөөрөм байгуулсан гэрээ.....	57
Зураг 22. Улирлын зааварчилгааны сургалт орж буй байдал.....	58
Зураг 23. Засвар үйлчилгээний төвийн урд 600 м ² талбайг бетондсон байдал.....	59
Зураг 24. Уурхайн үйлчилгээний машины зогсоол-1.....	60
Зураг 25. Уурхайн засвар үйлчилгээний машины зогсоол-2.....	61
Зураг 26. Шатах, тослох материал хадгалах байр.....	62
Зураг 27. ШТМ хадгалах 10 тонн болон 3тоннын битүүмжилсэн савыг нэмэлтээр байршуулах ажлын явц.....	63
Зураг 28. " Газар хөндөх зөвшөөрлийн маягт” хөтөлсөн байдал.....	64
Зураг 29. Биотехникийн арга хэмжээ авч буй байдал.....	65
Зураг 30. Уурхайн шимт хөрсний овоолгыг хэлбэршүүлэн зассан байдал.....	67
Зураг 31 Уурхайн шимт хөрсний овоолгыг хэлбэршүүлэн зассан байдал.....	68
Зураг 32. Биологийн олон янз байдлын судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөө	69
Зураг 33 Нөлөөллийн бүсэд өртөж байгаа айлтай хамтран ажиллах гэрээ.....	71
Зураг 34. Гал унтраах үзүүлэх сургалт орж буй байдал.....	73
Зураг 35. ШТМ түр хадгадах 10 тн болон 3 тн-ын битүүмжлэл бүхий сав.....	75
Зураг 36. Хог хаягдлыг ангилан ялгах хогийн сав.....	75
Зураг 37. Хог хаягдлын төрөл тус бүрээр ангилан ялгах цэгийг бетондсон.....	76
Зураг 38. Хаягдал дугуйг ашигласан байдал.....	77
Зураг 39. Хаягдал дугуйг замын тэмдэглэгээнд ашигласан байдал.....	78

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 40. Замын тэмдэг тэмдэглэгээнд ашигласан байдал	78
Зураг 41. Уурхайн тосгонд байгуулсан тамхины цэг	79
Зураг 42. Бохирын танк	79
Зураг 43. ECHESN VPC-300 гар багажаар хэмжилт хийж байгаа байдал.	85
Зураг 44 Ойр орчмын малчдын худгийн гүнийг хэмжиж буй байдал.	87
Зураг 45. "Ногоон титэм" ХХК итгэмлэгдсэн лабораторийн ажилтан сорьц цуглуулан шинжилгээ авч буй байдал.	88
Зураг 46 Агаар дахь химийн найрлага болон дуу чимээний шинжилгээний үр дүн үр дүн.91	
Зураг 47 Агаар дахь тоосонцорын шинжилгээний үр дүн үр дүн.....	95
Зураг 48 2022 оны 8 сарын усны шинжилгээний үр дүн	96
Зураг 49 Хөрсний дээж авсан цэг.	97
Зураг 50. Хөрсний дээж авахаар зүсэлт хийж буй байдал.	98
Зураг 51. 2022 оны 9 сарын хөрсний шинжилгээний үр дүн.....	102
Зураг 52. 2022 оны намрын “Бүх нийтээр мод тарих өдөр”	107
Зураг 53. 2022 оны “Дэлхийн нүүдлийн шувуудын өдөр”	108
Зураг 54. Ноён сумын Сайран багийн иргэдийн төлөөлөлтэй уулзалт хийж буй байдал	109
Зураг 55. Элсэн манханд дарагдсан байх үеийн зураг	110
Зураг 56. Худаг гаргаж өгөх ажлын үйл явц	111

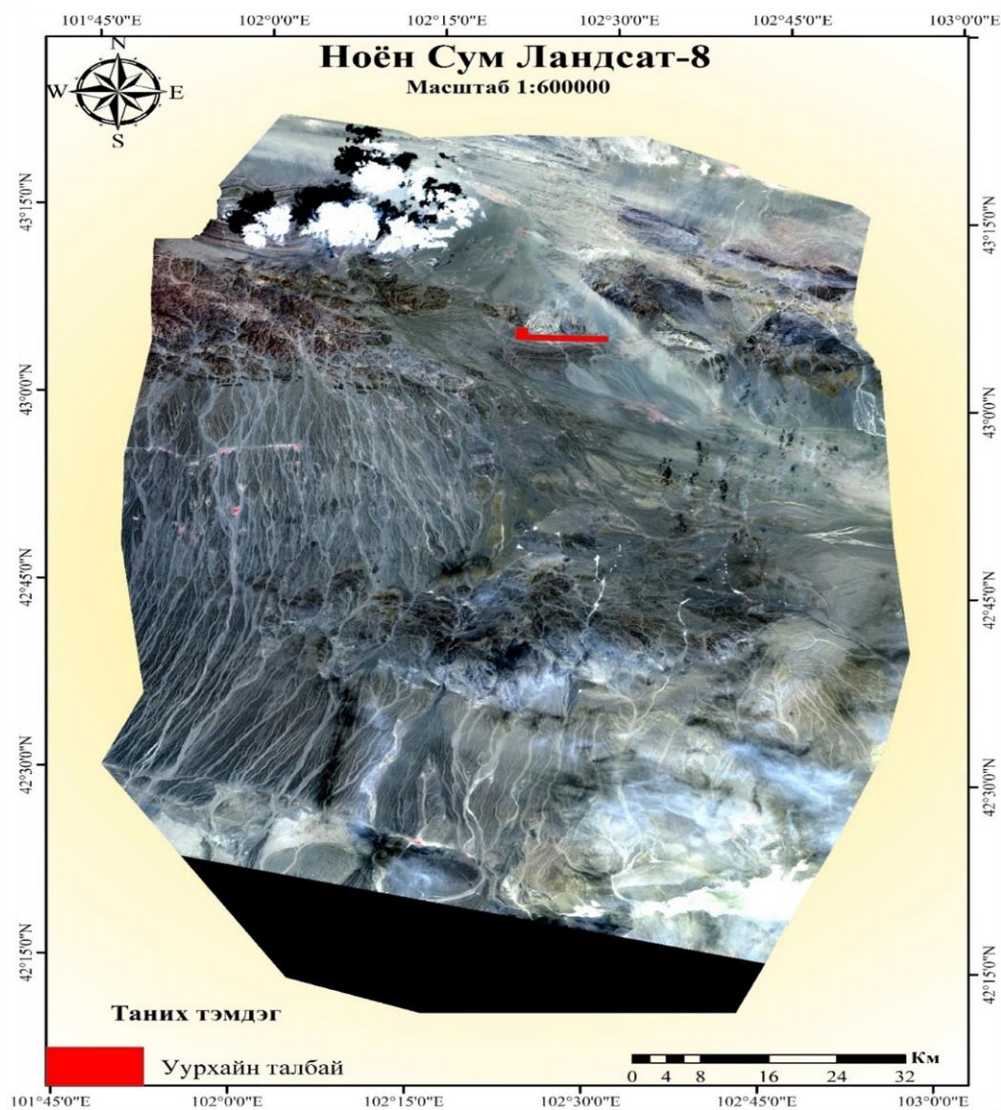
Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 . Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харьяалал:

Төслийн байршил:

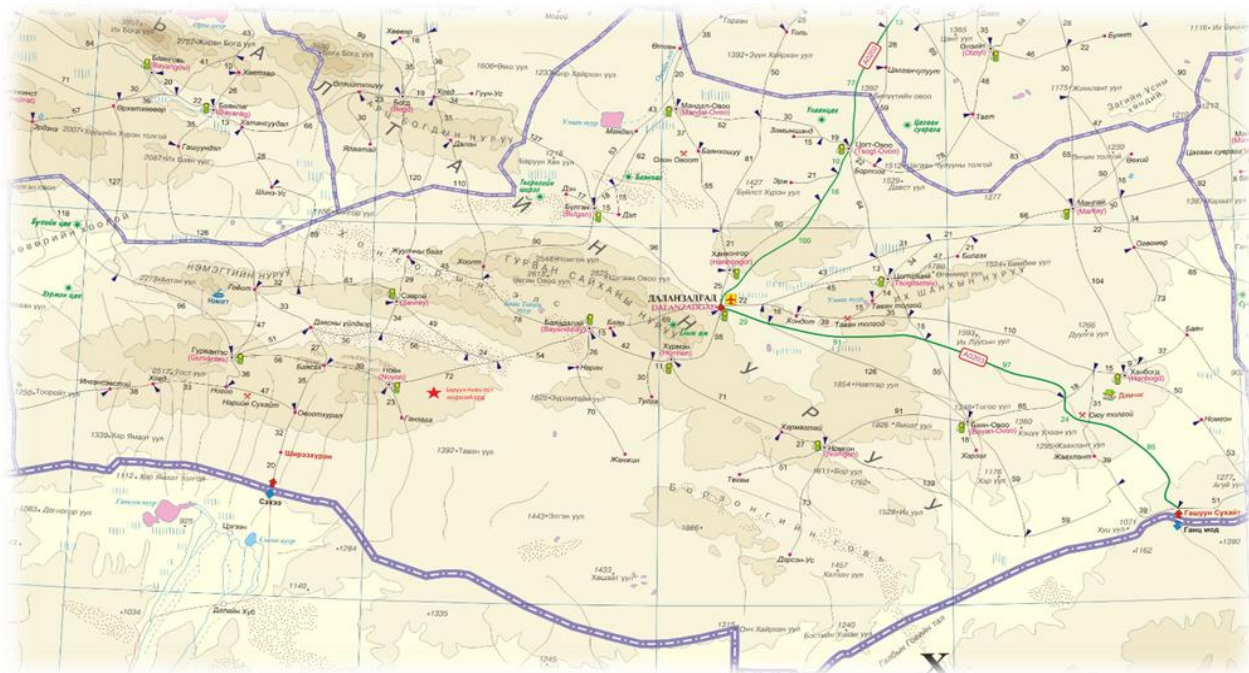
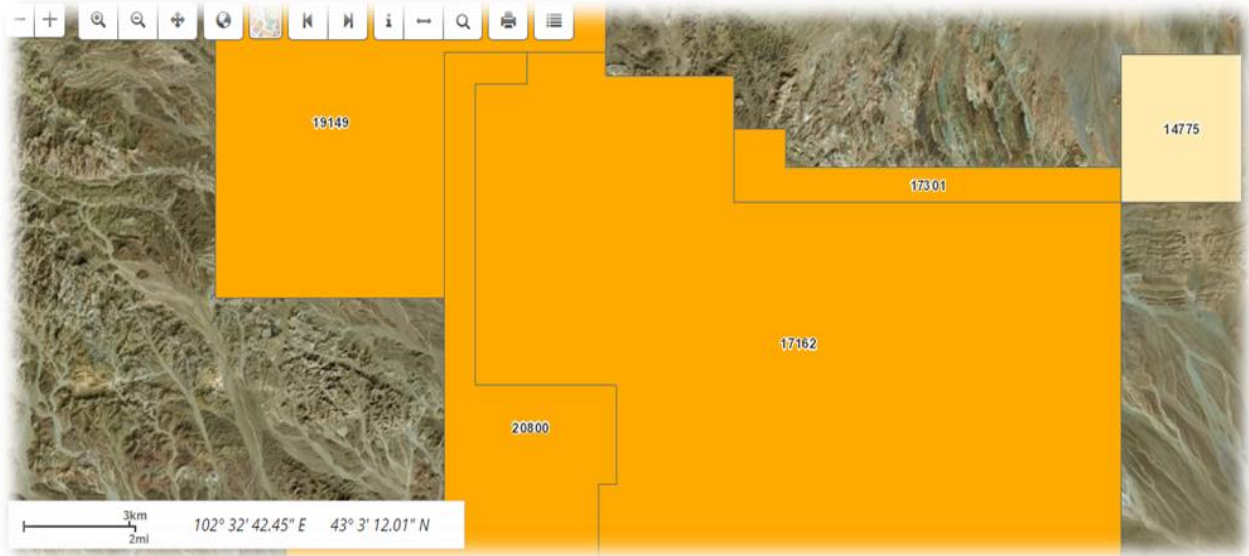
“Баруун Ноён Уул” нүүрсний орд нь Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших бөгөөд сумын төвөөс зүүн тийш 30 км, аймгийн төв болох Даланзадгад хотоос баруун тийш 210 км, Улаанбаатар хотоос баруун урагш 830 км зайд оршино.

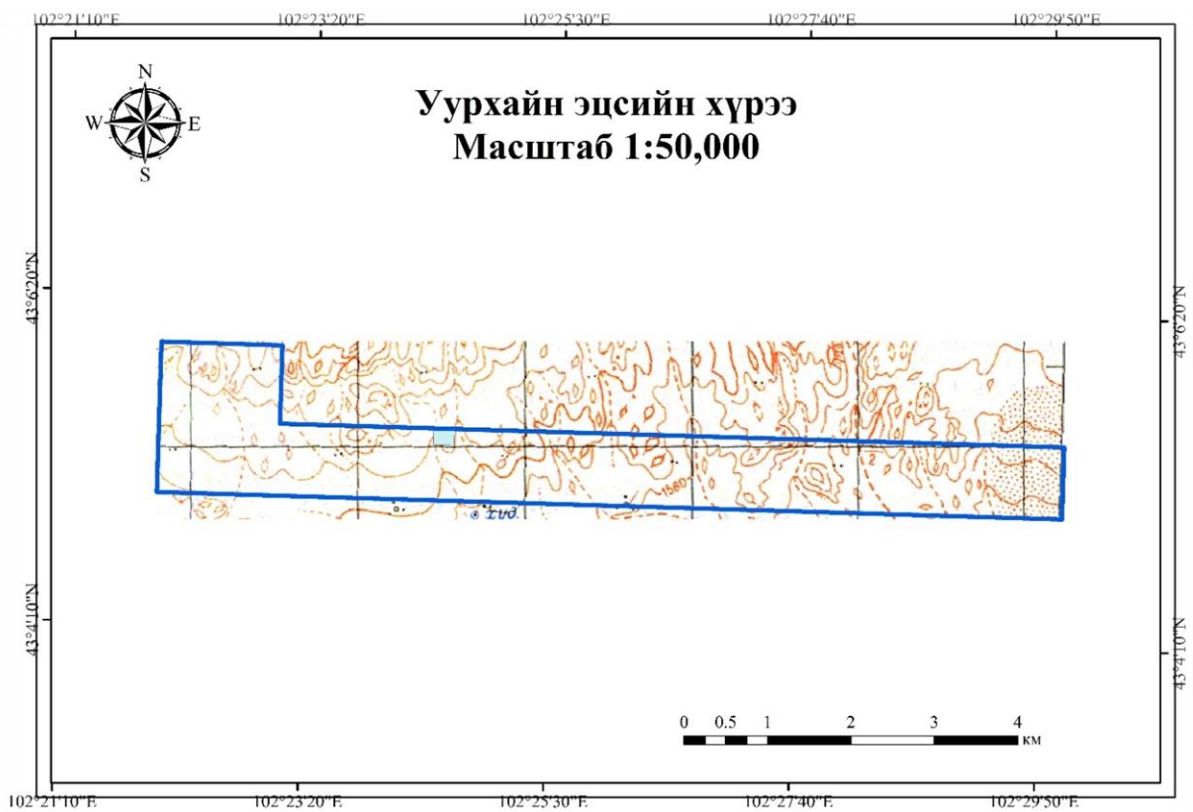
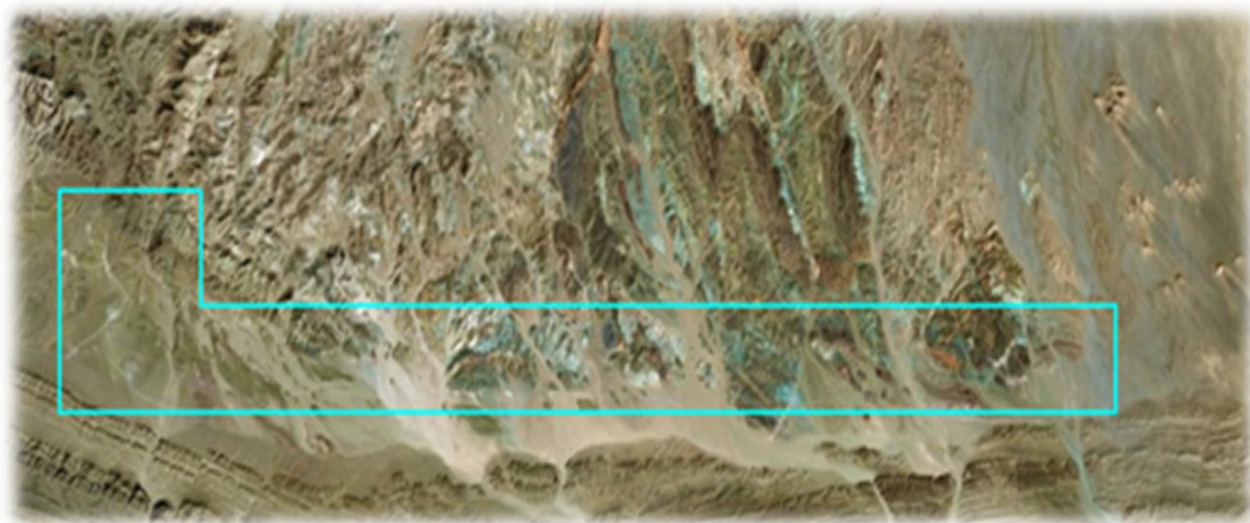
Зураг 1. Уурхайн байршил

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь номенклатурын К-48-25 нэрлэбэрт газарзүйн солбицлын системийн доорхи утгуудаар хязгаарлагдаж оршино.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 2. “Баруун Ноён Уул” төслийн талбай

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн солбилцолын цэгүүд

№	Уртраг	Өргөрөг
1	102° 23' 4.9"	43° 6' 0.26"
2	102° 23' 4.9"	43° 5' 29.58"
3	102° 30' 0.89"	43° 5' 29.58"
4	102° 30' 0.89"	43° 5' 1.29"
5	102° 22' 0.8"	43° 5' 1.31"
6	102° 22' 0.8"	43° 6' 0.26"

“Баруун ноён уул ” нүүрсний уурхайн байгаль орчны төлөв байдал

1.2. Төсөл хэрэгжих орчны өнөөгийн төлөв:

1.2.1 Уур амьсгал:

Нүүрсний орд орчмын нутаг дэвсгэр нь цаг уурын хувьд эрс тэс уур амьсгалтай, тогтворгүй чиглэлийн салхитай, өвөлдөө цас багатай, хүйтний эрч бага, хавар хүйтэвтэр, шороон шуурга элбэг, зундаа хуурай халуун уур амьсгалтай болох нь Ноён сумдын цаг уурын олон жилийн ажиглалт, мэдээнээс тодорхой байна.

Тухайлбал: Агаарын дундаж температур Ноён сумын нутгаар 3.5-4.0⁰С, хооронд хэлбэлздэг байна. Агаарын үнэмлэхүй бага хэм – 40.0⁰, мөн үнэмлэхүй их хэм 39.8⁰ С байна. Хамгийн эхний хүйтрэлт IX сарын сүүлч, XI сарын эхээр болно. Хүйтний саруудад XI-II сарыг дуустал үргэлжилнэ. II сарын сүүлчээс мэдэгдэхүйц дулаарч эхэлнэ. Дулааны улирлын хамгийн их халуун нь VIII дугаар сард болж 39.8⁰ хэм хүрдэг. Хамгийн хүйтэн сар I сард –23⁰ хэм болно. Хөрсний хөлдөлт 0.8-1.8 м. Хоногийн дундаж хэм нь 00⁰ С-ээс доош байх үеийн өдрийн тоо 153 юм. Цас орой унаж (XII сарын сүүлч I сарын эхээр) хавар эрт (II сарын сүүлчээр) хайлна. Цасан бүрхүүлийн үнэмлэхүй зузаан нь 16 см. Энд хур тунадасны уналт их биш, жилийн дундаж хур тунадас 82.4 мм. Үүний 60 хувь нь зуны улиралд ордог байна.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

1.2.2 Газрын гадаргуугын байдал:

Энэхүү талбай нь газрын гадаргын хувьд Говь-Алтайн уулсын дундах тал хээрийн бүсэд орших ба ихэнх хэсэг нь бэсрэг уулс толгодорхог гадаргуутай газруудыг хамаарна. Түр зуурын усаар тэжээгддэг жижиг худаг г.м уст цэгүүдтэй. Харин физик газар зүйн мужлалын хувьд Алтайн уулархаг их мужийн Говь Алтайн мужийн Говь Алтайн зүүн тойрогт багтдаг.

1.2.3 Талбайн геологийн тогтоц:

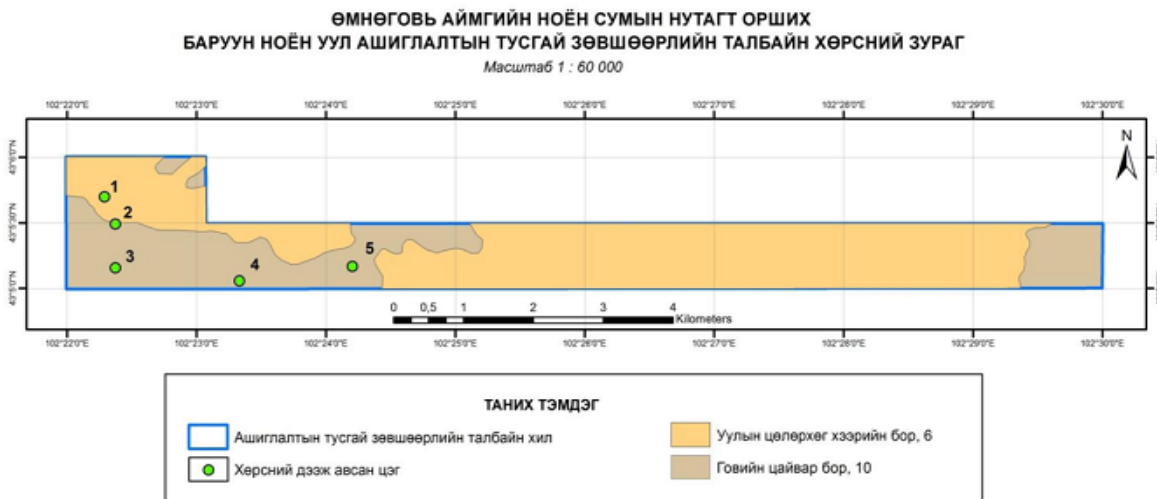
Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь тектоник мужлалын хувьд Өмнөд Монголын герциний атираат мужийн өмнөд хэсэгт Хашаатын бүсэнд хамаарагдана. Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн орчимд дунд палеозойгоос орчин үеийн хүртэлх насны давхараат хурдас болон хожуу палеозой, түрүү юрагийн настай гүний чулуулаг тодорхой структуруудад их бага хэмжээгээр тархсан байна.

Тус төслийн талбай нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалтаар Алтайн уулархаг их мужийн Говь-Алтайн дэд муж дахь Говь-Алтайн зүүн тойрогт багтах бөгөөд хойгуураа Говь-Алтайн нурууны салбар уул, нурууд болох Их Сэврэй уул, Зөөлөнгийн нуруу, Шар тал, Жарангийн элс, зүүн урд талаараа Тахилгат Овоо уул (д.т.д. 1975.0 м), Уурт хайрхан уул (д.т.д. 1634.0 м), Бүгтийн хоолой, Цоогондойн тал, зүүн талаараа Их Хонгор уул (д.т.д. 1571.0 м), Хар овооны тал, баруун талаараа Хүрэн Ханангийн нуруу, Эрдэнэ нуруу, Тахилга уул (д.т.д. 2323.0 м) өмнөд талаараа Эхэн Хайласт уул (д.т.д. 1813.0 м) зэрэг уул, нурууд, элст хотгор, тал, хөндий, хоолойгоор хүрээлэгдэнэ. Гадаргын дундаж өндөр нь д.т.д 1737.6 м орчим, хамгийн өндөр цэг хайгуулын талбайн зүүн талд орших д.т.д 1975.2 метр өндөртэй ноён оргил болох Тахилга уул бол хамгийн нам цэг нь талбайн баруун хойд талд Дөрвөлжин уулын (д.т.д. 1612.1 м) өвөр бэлд орших Жарангийн элстийн хотгор (д.т.д 1500.1 м) юм.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

1.2.4 Хөрс:

Төслийн талбай орчмын нутгийн хөрс нь Монгол орны байгалийн бүсийн хуурай хээр, заримдаг цөлийн бүсэд хамрагдах бөгөөд энэхүү байгалийн бүсийн зүй тогтол, хотгор гүдгэр, уур амьсгалын нөхцөл байдлаас хамаараад говь, цөлийн, хуурай хээрийн бор, саарал, борзон зэрэг хөрсний хэв шинжүүд тархсан байна. Судалгааны талбайн хөрс бүрхэвч нь доорхи 2 хэв шинжийн ангилалд хуваагдаж байна. Говийн цайвар бор хөрс Уулын цөлөрхөг хээрийн бор хөрс таржээ.

Зураг 3. Талбайн хөрсний зураг

1.2.5 Газрын гадарга, усан сүлжээ:

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт орших MV-017301 ашиглалтын талбай орчмын нутаг нь дэлхийн гадаргын усны ай савын мужлалаар Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савд хамрагдах бөгөөд тогтмол урсацтай гол, горхи, нуур, цөөрөм байхгүй гадаргын ус ховортой бүсэд багтана. Энд зөвхөн уулс хоорондын хотгорт жижиг шал, тойром бүхий газарт хур бороо ихтэй үед уулсын жижиг ам, хөндий хуурай сайраар түр зуурын урсац бүхий ус урсаж хотгоруудын ёроолд хурж тогтох ба сэвсгэр хурдсан доогуур шурган замхардаг. Нөгөөтэйгүүр ашиглалтын талбай нь Монгол орны өмнөд хэсэг хуурай хээр, цөлийн бүсэд багтдаг учир жилийн дундаж хур тунадасны хэмжээ 60 -100 мм байна.

Гадаргын усны сүлжээний нягтаршил нь нэг ам дөрвөлжин км талбайд 0,01 мм- ээс бага, хур борооны үерийн хамгийн их урсац 10 мм-ээс бага, шар усны үерийн хамгийн их урсац 4 мм-ээс

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

бага байна. Харин энд зарим уулсын хажуугаас цөөн тооны гүний усны ундрага булаг, шанд оргилон гарна. Үүнд: Ашиглалтын талбайн дунд хэсэг Эхэн Хайлааст (далайн түвшнээс дээш 1813.0 м) уулын ар хажуугийн бэлд, Жарангийн элст хотгорт ундран гарах Сайрын худаг, Гашууны худаг талбайн зүүн талд Тахилга уулын (далайн түвшнээс дээш 1975.2 м) ар бэл, хормойд Сүвээт зэрэг цөөн тооны худаг бий. Гадаргын ус ховор, уулын хормой бэл, уулс дотоодын хотос, хонхорт газрын доорх гүний ус элбэгтэй тул малчид эрт дээр үеэс худаг гарган хүн малын ундны хэрэгцээнд хэрэглэсээр ирсэн уламжлалтай бөгөөд газрын доорх усны статик түвшний хэлбэлзэл нь газрын гадаргаас доош 1.23- 22 метр хүртэлх гүнд байна.

1.2.6 Ургамлан нөмрөг:

Монгол орны ургамал-газарзүйн мужлалаар Өмнөговь аймаг нь Говь- алтайн уулын цөлөрхөг хээр, Алаша говь, Дорноговийн цөлөрхөг хээрийн тойрогт багтдаг. Ургамлын зүйлийн бүрдлийн 21,4% нь хуурайсаг, 21,3% нь хуурайсуу- чулуусаг, 15,5% нь чийгсүү-давссаг, 10,2% нь чийгсүү-хуурайсаг, 6,5% нь элсэн дасалттай ургамал бөгөөд сөөг, сөөгөнцөр ургамлын бүлгэмдэл зонхилно. Үүнд: өдлөг хялганат (монгол өвст) бүлгэмдэл элбэг тохиолдох ба Говийн хялгана (*Stipa gobica*), Сайрын хялгана (*Stipa glareosa*), Дорнодын хялгана (*Stipa orientalis*), Кавказ хялгана (*Stipa caucasea*), Нангиад хазааргана (*Cleistogenes soongorica*) зонхилохоос гадна Таана (*Allium polyrrhizum*), Агь (*Artemisia frigida*), Нарийвтар шарилж (*Artemisia gracilescens*), Бор шаваг (*Artemisia xerophytica*), Төлөгчдүү боролзой (*Ajanina achilleoides*), Дэлхээ тогторгоно (*Kochia prostrata*), Навчгүй баглуур (*Anabasis aphylla*), Бууралдуу янгиц (*Ptilotrichum canescens*), Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), Өргөст ортууз (*Oxytropis spinosa*), Цомцогт тэсэг (*Eurotia ceratoides*), Ямаан шарилж (*Artemisia scoparia*), Шүлхий шарилж (*Artemisia pectinata*) тааралдана.

Төсөл хэрэгжих орчмын ургамлын аймаг дахь овог төрлүүд харилцан адилгүй байгаа нь тухайн газар нутгийн экологийн байдалтай холбоотой. Энэ нь ургамлын зүйл бүрийн тархац экологи, тэдгээрийн үүсч хөгжсөн газар нутаг, орчин нөхцөл өөр өөр байдагтай уялдаатай юм.

Мод сөөг, заримдаг сөөг, сөөгөнцөр 24 зүйл, олон наст өвслөг ургамал 50 гаруй, нэг ба хоёр наст ургамал 25 зүйл тус тус байна. Эдгээрийн амьдралын хэлбэрийг харахад говийн нөхцөлд голлон тохиолддог хэлбэрүүд юм. Тархаж буй ургамлын зүйлийн ихэнх нь хуурайсаг, хуурайсуу - чулуусаг, цөөнхи нь хужирсаг, хуурайсуу-чийгсэг экологийн бүлгүүд байгаа нь тухайн газар нутгийн экологийн онцлогтой холбоотой.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

1.2.7 Унаган ургамал:

Судалгааны талбайн унаган ургамлуудад говийн хялгана /*Stipa gobica*/, хөмүүл сонгино /*Allium mongolicum*/ зэрэг ургамлууд хамаардаг. Эдгээр ургамлууд зонхлогчийн үүрэг гүйцэтгэхээ больсоноос гадна судалгааны явцад хайгуулын талбайнуудад мэр сэр бүртгэгдэж байлаа. Үндсэндээ энэ орчимд нутгийн унаган ургамал маш ихээр бэлчээрийн талхагдалд орж сэргэн ургаж чадахгүйн улмаас арчигдаж баглуур, шаваг голчлон ургах болсон байна.

1.2.8 Ховор ургамал:

Байгалийн ургамлын тухай Монгол улсын хуулийн хавсралтанд 133 зүйл нэн ховор ургамал, Монгол улсын улаан номонд нэн ховор, ховор устах аюулд орж буй ургамал 100, засгийн газрын 1995оны 153 ба 165-р тогтоолын хавсралтанд 355 зүйл ховор ургамал орсон байдаг.

1.2.9 Амьтны аймаг:

Өмнөговь аймгийн нутаг дэвсгэр нь амьтны аймгийн газарзүйн мужлалаар Хойт говь, Говь-Алтай, Алтайн өвөр говийн тойрогт багтдаг. Ноён сумын нутаг дэвсгэрт байрлах ашиглалтын талбайн орчимд том хөхтөнөөс Янгир ямаа(*Capra sibirica*), Хавтгай тэмээ (*Camelus ferus*) тэмдэглэгдсэн байна. Жижиг хөхтөн, хоёр нутагтан ба мөлхөгчид зэрэг зарим амьтдын зүйлийн бүрдлийг харвал Цөлийн хөхтөний бүлгэмдэлээс Боролзон туулай (*Lepus tolai*), Элссэг зузга (*Phodopus roborovskii*), Бордуу шишүүхэй (*Cricetulus migratorius*), Шаргал чичүүл (*Meriones meridianus*), Морин цөцүүл (*Rhombomys opimus*), Шивэр алагдаага (*Allactaga sibirica*), Өмнөговийн алаг даага (*Allactaga balicunica*), Элч савгадаахай (*Dipus sagitta*), Гувруу тажигдаахай (*Salpingotus crassicauda*) бий. Харин хоёр нутагтан ба мөлхөгчдийн бүлгэмдлээс Монгол бах (*Bufo raddei*), Цоохор хонин гүрвэл (*Phrynocephalus versicolor*), Тойрмын хонин гүрвэл (*Phrynocephalus helioscopus*), Нохой гүрвэл (*Teratoscincus Przewalskii*), Төмөр гүрвэл (*Alsophylax pipiens*), Говийн гүрвэл (*Eremias Przewalskii*), Могой гүрвэл (*E.multiocellata*), Загалт гүрвэл (*E. vermiculata*), Монгол гүрвэл (*E. argus*), Тэмээн сүүлт могой (*Eryx tataricus*), Сум могой (*Psammophis lineolatus*), Нарийн могой (*Coluber spinalis*), Рашааны могой (*Elaphe dione*), Бамбай хоншоорт могой (*Aqkistrodon halys*) тохиолдоно.

Төслийн гол ба болзошгүй нөлөөлөл

Агаарын чанар:

- Хөрс хуулах, нүүрс олборлох үед үүсэх тоос

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

- Тээврийн хэрэгслийг явах үед боссон замын тоос
- Хүнд даацын машин механизм, тоног төхөөрөмжүүдийн дотоод шаталтат хөдөлгүүрийн ажиллагаанаас гарах утаа болон хий
- Нүүрсний өөрөө шаталтаас үүссэн утаа болон хий өрөмдлөг тэсэлгээний ажлын үед үүсэх тоос,
- Уурхайн малталтууд болон овоолгын дээд талбайгаас салхинд хийсэх тоос
- Нүүрс болон хөрсийг тээвэрлэх үед хийсэх тоос, шороо
- Зуухны яндангаас гарах утаа болон үнс, хорт хий зэрэг болно.

Хөрс:

- Орчны үржил шимт хөрс болон малын бэлчээр уурхайн малталтанд орж, гадаад овоолгуудад дарагдахаас гадна хүнд даацын машин техникийн үйл ажиллагаанд өртөж эвдрэлд орно.
- Газрын нөөц хомсдох, ухагдаж ландшафтын өөрчлөлтөд орно.
- Хөрсөн бүрхэвчийн морфологи тогтоц алдагдах, үржил шим нь буурах зэргээр шинж чанар нь өөрчлөгдөнө.
- Хөрс усанд угаагдаж элэгдэнэ.
- Газрын гадаргуугийн төрх байдал өөрчлөгдөж хоосон орой зай үүсэх зэргээр байгалийн төрх алдагдана.
- Хөрс шороо дагтарших, шаваржих, зам харгуй үүсч хөрс талхлагдана.

Усан орчин:

- Төслөөс усны нөөцөд үзүүлэх нөлөөлөл бага байх бөгөөд уурхайн ШТМ хадгалах газар, ахуйн бохир ус, бие засах газраас нөлөөлөл учруулж болзошгүй. Уурхайн ашиглалтын явцад усны нөөцийг ашиглах мөн шавхан зайлуулснаар газар доорхи усны нөөцөд нөлөөлнө.

Ургамлан нөмрөг:

- Ил уурхай, хөрс, чулуулгийн овоолго хийх, уурхайн барилга байгууламж дор дарагдах зэргээр ургамлан нөмрөг хөрс хуулалттай хамт хуулагдана. ШТМ-иар ургамлан нөмрөг бохирдож, төрөл зүйлийн бүрдэлд өөрчлөлт орохоос гадна уурхайн технологийн болон гадаад тээврийн замын хөдөлгөөнөөс үүссэн тоосжилтоор зам дагуух газрын ургамлан

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

нөмрөг бохирдох, гадаад замын трасс дагуу газар тариалан эрхэлж буй аж ахуйн нэгжүүдийн ургац тоос, шороонд дарагдаж бохирдох, улмаар ургацын чанарт сөргөөр нөлөөлнө.

Амьтны аймаг:

- Автомашин, тээврийн хэрэгсэл, тэсэлгээний дуу чимээнээс ан амьтан үргэж дайжих, байршил тархалт нь өөрчлөгдөх, амьтдын амьдрах орон зай нь хумждах, уурхайн үйл ажиллагааг дагалдаж, хууль бусаар урхи, занга тавьж ан амьтан агнах, амьтны нөөц хорогдох, амьдрах орчин нь өөрчлөгдөх зэрэг сөрөг нөлөөтэй. Шатах, тослох материал хадгалах, зөөвөрлөх үед асгах, хатуу хог хаягдлыг ил задгай хаях, эвдэрсэн газрыг хөрсжүүлэх ажил орхигдоход хөрсөнд амьдрагч сээр нуруугүйтэн, жижиг мэрэгчид, тэдгээрээр хооллогч хөхтөн, шувуудын тоо толгой цөөрөх үйл явц ажиглагдана.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

“Хур эрдэнэ баялаг” ХХК-ийн Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун Ноён Уул” чулуун нүүрсний ордыг ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн цар хүрээ, эрчим, үргэлжлэх хугацаа зэргийг 2018 онд боловсруулсан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний хүрээнд тодорхойлсон байна.

Хүснэгт 2. Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хэлбэр үргэлжлэх хугацаа, эрчмийг тодорхойлсон дүн

№	Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Сулавтар нөлөөлөх	Дунд зэрэг нөлөөлөх	Хүчтэй нөлөөлөх
1. Байгалийн төрөл зүйн өөрчлөлт											
1	Газрын доорх урсацын өөрчлөлт	-				-	-			-	
2	Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт		-	-					-		
3	Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	-				-	-			-	
4	Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	-				-	-				-
5	Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	-				-	-				-
6	Зэрлэг, ан амьтдын орон зайн өөрчлөлт		-	-					-		
7	Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт			-					-		
2. Байгалийн нөөцийн ашиглалт											
8	Газрын гадаргын нөөц баялаг	-				-	-		-		
9	Бэлчээр, тэжээлийн байдал	-		-					-		
10	Эрдэс түүхий эд, нөөц	-				-	-				-
11	Эрчим хүчний нөөц										
3. Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт											
12	Ундны усны чанар өөрчлөгдөх		-	-	-			-		-	
13	Ундны усны нөөц хомсдох		-	-						-	
14	Агаарын бохирдол	-			-					-	
15	Хөрсний бохирдол		-		-		-			-	
16	Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл		-			-	-			-	
17	Дуу, чимээ шуугианы нөлөөлөл	-			-				-		
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор											
18	Байгалийн үзэгсэлэнт төрх өөрчлөгдөх		-			-	-			-	
19	Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх		-			-	-			-	
20	Тусгай хамгаалалттай газар, нутагт нөлөөлөх										

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

21	Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх										
22	Археологи, палентологийн олдворт нөлөөлөх										
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл											
23	Дэд бүтцийн хөгжилд нөлөөлөх		+			+		+		+	
24	Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх		+			+				+	
25	Хүн амын орлого нэмэгдэж өөрчлөгдөх	+				+		+		+	
26	Хүн амын тоо өөрчлөгдөх		-			-				-	
6. Эдийн засаг, байгаль орчин											
27	Хувийн өмчийн болон татварын орлого өөрчлөгдөх										
28	Орон нутгийн орлого нэмэгдэх	+				+		+	+		
29	Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	+				+		+	+		
30	Ажлын байр нэмэгдэх	+				+		+	+		
31	Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	+			+				+		
32	Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх										
7. Бусад нөлөөлөл											
33	Шороон зам харилцаа, уурхайн машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс үүдэх хөрсний эвдрэл	-				-		-		-	
34	Ахуйн бохир ус, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж хөрс ба грунтын усыг бохирдуулах	-			-				-		
35	Ахуйн хог, хаягдал, хогийн цэгийн ариутгал муугаас эвгүй үнэр гарах, шавьж үржих	-			-				-		
36	Хүчтэй салхи, тоосжилт	-			-						
Нөлөөллийн тоо ширхэг		12	10	6	8	10	7	6	12	7	3
		5	2	0	1	6	0	5	4	3	0

Тайлбар: +/- эерэг нөлөөлөл, /-/- сөрөг нөлөөлөл.

Дээрхи үнэлгээнээс үзэхэд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нийт нөлөөллийн тоо нь гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл нь 22 байна. Үүнээс:

Шууд нөлөөлөл: Энд шууд үйлчлэх нөлөөлөл 17 байгаа бөгөөд эдгээрт нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас газрын доорх урсацанд өөрчлөлт орох, хөрсний элэгдэл эвдрэл үүсэх, геологийн тогтоц өөрчлөгдөх, ашигт малтмалын нөөц хомсдох, агаарын бохирдол үүсэх, ургамлан нөмрөг талхлагдах, бэлчээрийн даац багасах, хүчтэй салхи тоосжилт үүсэх гэх мэт сөрөг нөлөөлөл бий болж байна.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Шууд бус нөлөөлөл: Нөлөөллийн энэ ангилалд 12 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Үүнд: Газрын доорх усны нөөц болон чанар өөрчлөгдөх, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт, хөрсний бохирдол, байгалын үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх, хүн амын шилжилт явагдах зэрэг сөрөг нөлөөллүүд байна.

Өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл: Энд өөрөө зохицуулагдах 6 болзошгүй нөлөөллөөс газрын доорх ус болон чанар өөрчлөгдөх, зэрлэг ан амьтны орон зайн өөрчлөлт, уур амьсгалын өөрчлөлт, бэлчээр тэжээлийн байдал зэрэг багтаж байна.

Удаан хугацааны нөлөөлөл: 16 зүйлийн удаан хугацааны нөлөөлөл байгаагийн дотор газрын доорх урсацын өөрчлөлт, ургамлан нөмрөг өөрчлөлт, хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүсэх, геологийн тогтоц өөрчлөгдөх, ашигт малтмал, газрын гадарга, эрдэс түүхий-эдийн нөөц хомсдох, хорт бодис усаар дамжин хүн амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл, байгалийн үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх, ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх, шороон зам харилцаа, уурхай машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс болж хөрс эвдрэх зэрэг сөрөг нөлөөллүүд багтаж байна.

Богино хугацааны нөлөөлөл: Ийм хэлбэрийн нөлөөлөлд 9 зүйлийн нөлөөлөл орж байна. Үүнд: ундны усны горим, нөөц, чанар, агаарын бохирдол хөрсний бохирдол, дуу чимээ шуугианы нөлөөлөл, хүн амын шилжилт, ахуйн бохир ус, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчих зэрэг сөрөг нөлөөллүүд орж байна.

Буцаж нөлөөлөх: Энд 7 зүйлийн нөлөөлөл багтаж байгаагийн дотор газрын доорх урсацын өөрчлөлт, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, бэлчээр тэжээлийн байдал, хөрсний бохирдол, хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл, ландшафтын хэлбэр өнгө өөрчлөгдөх зэрэг болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд багтана.

Буцалтгүй нөлөөлөл: Энэ төрлийн нөлөөлөлд 11 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Энэ нь нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас хөрсний бүтэц, орд газрын геологийн тогтоц, нүүрсний хэмжээ багасан хомсдох зэрэг болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдээс гаднадэд бүтэц хөгжих, хүн амын орлого нэмэгдэх, ажлын байр нэмэгдэх, ядуурал буурах зэрэг нь нийгэм, эдийн засгийн салбарт эергээр нөлөөлөх юм.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүчтэй нөлөөлөл: Энэ төрлийн нөлөөлөл 3 байгаа бөгөөд нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас хөрсний бүтцэд өөрчлөлт орох, нүүрсний нөөцийн хэмжээ багасах, орд газрын геологийн тогтоц өөрчлөгдөх зэрэг хүчтэй нөлөөлөл гарч болзошгүй гэж үзэж байна.

Дунд зэргийн нөлөөлөл: Нөлөөллийн энэ ангилалд 10 зүйлийн нөлөөлөл орж байна. Үүнд: орд газарт байгалийн хөрс үгүй болж, орчны ургамал нөмрөг талхлагдан, бэлчээрийн талбай багасах, агаар бохирдох, ан амьтдын тархалт, тоо толгой өөрчлөгдөх зэрэг байгаль орчинд үзүүлэх болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийн зэрэгцээ, орон нутгийн орлого, орон нутгийн дэд бүтцийн хөгжил, хүн амын орлого нэмэгдэх зэрэг эерэг нөлөөллүүд хамрагдана.

Сулавтар нөлөөлөл: Сулавтар нөлөөллийн тоонд 16 зүйлийн нөлөөлөл орж байгаа бөгөөд нүүрс олборлох үйл ажиллагааны улмаас уулын чулуулгийн тогтоц, газрын доорх усны горим, хэмжээ, чанар өөрчлөгдөх, уур амьсгалын бичил өөрчлөлт, ан амьтдын орон зайн өөрчлөлт, дуу чимээ, шуугианы нөлөөлөл, хүн амын тоо өөрчлөгдөх сөрөг нөлөөллүүд байна.

Гол сөрөг нөлөөллийн үнэлэлтийн нарийвчилсан үнэлгээний дээрх хүснэгтээс үзэхэд нөлөөлөлд өртөгч экологийн орчин нь нүүрсний орд газрын хөрс, эрдэс баялаг, ургамлан нөмрөг, бэлчээр, орчны агаар, бичил уур амьсгал бөгөөд эдгээр хамгийн их нөлөөлж болзошгүй үйл ажиллагаа нь хөрс хуулалт, нүүрс олборлолт, тээвэрлэх үйл ажиллагаа, машин техникийн дуу чимээ, доргио зэрэг болно.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нь 2022 оны БОМТ-нд байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах осол, эрсдэлийн менежментийн арга хэмжээнд нийт 10-н ажлыг төлөвлөн хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Хэрэгжилтийг товч байдлаар дурдав:

3.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах осол, эрсдэлийн менежментийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүрээлэн буй орчны агаарын чанарын нөлөөлж буй аливаа сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэв.

Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний биелэлтийн хэрэгжилт

№	Гол, болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэрэгжсэн хугацаа, давтамж	Биелэлтийн шалгуур
1	Агаарын чанар	Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгаа хийх, дулааны улиралд усалгааг байнга хийх;	Уурхайн технологийн зам, Туслах зам, Нүүрс агуулах талбай болон гаалийн хяналтын талбай;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	20 тонны усны машинаар Уурхайн технологийн зам, Туслах зам, Нүүрс агуулах талбай болон гаалийн хяналтын талбай чиглэлийн замуудад тогтмол усалгааг дулааны улиралд өдөр бүр, хүйтний улиралд шаардлагатай тохиолдолд хийж байна.
		Тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замын засвар арчилгааг хийх, тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулан нэмэлтээр байршуулах;	Уурхайн талбайн дотоод болон талбайн гадна ашиглагдаж буй замууд;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	Замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулахын тулд хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлэн уурхайн технологийн замуудад хурдны хязгаар заасан тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулан замын

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

		Дотоод тээврийн зам болон технологийн зам дээр зорчих хөдөлгөөнд оролцож байгаа автомашин болон уулын хэсгийн техникүүдийн хөдөлгөөнд хурдны хяналт тавих;	Уурхайн технологийн зам, Туслах зам, Нүүрс агуулах талбай болон гаалийн хяналтын талбай;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	тоосорхог гадаргууг бууруулах арга хэмжээ аван холбогдох ажилтнууд хяналт тавин ажиллаж байна.
		Ажилчдыг эрүүл ажиллах, амрах орчинг бүрдүүлэх зорилгоор уурхайн тосгоны ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн, тоосжилтоос хамгаалан зүлэгжүүлэх	Уурхайн тосгон;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	Уурхайн тосгонд 3000м ² талбайд зүлэг 3500м ² талбайд 7 төрлийн мод бут тарьж ургуулан арчилж байна. Шаардлагатай үед уурхайн тосгоны хашаан дотор зам талбайг усны машинаар шүршиж, тоосжилт дарах арга хэмжээ авдаг.
2	Гадаргын болон газар доорхи ус	Уурхайн ундны усны хэрэгцээ тогтмол бүртгэх, ашиглах усны хэмжээг зорилтод түвшинд байлгах;	Уурхайн тосгон;	Улирал тутамд;	Уурхайн ундны усны хэрэгцээг тогтмол бүртгэж, улирал болгон хэрэглэсэн усны тайлан мэдээг Ноён сумын байгаль хамгаалагчид хүргүүлдэг.
		Хөв цөөрөм байгуулах ажлын байршлыг тогтоон, судалгаа тооцоолол гаргаж, зураг төслийг боловсруулах;	Сум орон нутгийн удирдлагын санал болгосон байршилд;	2022 оны 4 улиралд хэрэгжүүлсэн;	Хөв цөөрөм байгуулах ажлын байршлыг тогтоон, судалгаа тооцоолол гаргаж, зураг төслийг боловсруулах ажлыг “Теппен констракшн” ХХК-тай хамтран ажиллах гэрээ хийн тайлан төлөвлөгөөг хүлээж авсан.
		Усны зохистой ашиглалтын талаар сургалт явуулах;	Уурхайн нийт ажилчдад;	Хагас жил тутам;	Уурхай нь 2021.11.30-аас 2022.08.17 хүртэл сул зогссон. Иймд хагас жил тутам зохион байгуулахаар төлөвлөсөн сургалтыг уурхайн нийт ажилчдад усны зохистой хэрэглээ сурталчлах зорилгоор усны байгальд орших байдал, усны нөөц, ус ашиглалт, усны бохирдол, усны зохистой хэрэглээний

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

					талаар мэдээлэл өгч 2022.08.25 болон 2022.09.11-ний өдрүүдэд сургалт явуулав.
		Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулж, ус ашиглах гэрээ байгуулах, төлбөрийг тогтмол хугацаанд төлөх, уурхайн усны хэрэглээг зорилтод түвшинд байлгах, зүй зохистой ашиглах;	Уурхайн тосгон;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	2022 оны 3 сарын 25-ны өдөр ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулсан, 2022 оны 4 сарын 4 ны өдөр ус ашиглах гэрээ байгуулан улирал бүр төлбөрийг тогтмол хугацаанд төлж, уурхайн усны хэрэглээг зорилтод түвшинд байлгах, зүй зохистой ашиглах талаар анхааран ажилласан.
3	Хөрсөн бүрхэвч	Шимт хөрснийг хадгалж, хамгаалах талбайг зөв тодорхойлж, байршлыг өөрчлөн овоолгыг 3 метрээс өндөргүйгээр, дагтаршуулахгүй овоолох;	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд;	1 удаа;	Уурхай нь 2021.11.30 наас 2022.08.17 хүртэл сул зогссон. Иймд 2 дугаар улиралд зохион байгуулахаар төлөвлөсөн шимт болон шимэрхэг хөрсний байршлыг өөрчлөн стандартын дагуу овоолго үүсгэх ажлыг 2022.9 сард зохион байгуулсан.
		Шатах тослох материалаар хөрс бохирдохоос хамгаалах;	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	Химийн хорт бодис /Шатах тослох материал/-ыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, үйл ажиллагааг шаардлагын дагуу явуулж, уурхайн засвар үйлчилгээнээс гарсан ШТМ-ын хаягдлыг байнга бүртгэн уулын хэсэгт ажиллаж байгаа техникийн засвар үйлчилгээнээс гарсан ШТМ-ын хаягдлыг уурхайн тосгон дотор 16 м ² талбайг тусгайлан бэлдэж, хадгалалтын хугацааг бүртгэлийн хуудаснаас шалган “Алтан оршихуй групп”-т гэрээний дагуу хүлээлгэн өгч байна.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4	Газрын гадарга	Хяналтгүйгээр газар хөндөхөөс сэргийлж аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааг эхлүүлэхийн өмнө" Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, бүртгэл хөтлөх";	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд;	Тогтмол хэрэгжүүлдэг;	Хяналтгүйгээр газар хөндөхөөс сэргийлж, аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааг эхлүүлэхийн өмнө газар хөндөх зөвшөөрлийн маягт бөглөн зөвшөөрөл авч ажиллаж байна.
5	Ургамлан нөмрөг	Байгаль орчны доройтол, цөлжилтийн бууруулах зорилгоор Монгол Улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан "Тэрбум мод " хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих ажлыг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх;	Уурхайн бүс;	2 болон 4-р удлиралд хэрэгжүүлсэн;	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэн 2 төрлийн 3300 модны суулгацыг зориулалт бүхий ногоон байгууламжийн талбайд 9 сарын 20 ноос 11 сарын 20 ны хооронд нэг сарын хугацаанд амжилттай тариалж дуусгасан.
6	Амьтны аймаг	Уурхайн үйл ажиллагаа явуулж буй газрын ойролцоо ховор зүйлд тооллогддог амьтдын тоо толгойд хяналт тавьж, мэдээг хөтлөх;	Уурхайн бүс;	Тогтмол;	“Есөн эрдэнэ” гэрээт харуул хамгаалалтын албатай гэрээ хийн уурхай, уурхайн тосгон, мөн 10 км радиуст харуул хамгаалалт хийн уурхайн бүсэд орж ирсэн ховор ан амьтанд хяналт тавин мэдээ хөтлүүлж, тоо толгойг сумын холбогдох албан тушаалтанд мэдээллэж байна
		Ховор зүйлийн амьтдын хөл газарт улирлын нөхцлөөс хамааран биотехникийн аргаар хэмжээ авах;	Уурхайн бүс;	1 удаа;	Хур тунадас бага орсноос шалтгаалан идэш тэжээлийн хомстолд орсон ан амьтдад 2022.10.27 сард өвс, тэжээл тавин био техникийн арга хэмжээ авсан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.2. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлтийн хэрэгжилт

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Биелэлтийн шалгуур
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Шимт болон шимэрхэг хөрсний байршлыг өөрчлөн стандартын дагуу овоолго үүсгэх;	га	2022 оны 4 улиралд хэрэгжүүлсэн;	Уурхай нь 2021.11.30-аас 2022.08.17 хүртэл сул зогссон. Иймд 2 дугаар улиралд зохион байгуулахаар төлөвлөсөн шимт болон шимэрхэг хөрсний байршлыг өөрчлөн стандартын дагуу овоолго үүсгэх ажлыг 2022.9 сард зохион байгуулсан.
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Шимт хөрсний овоолгыг салхины элэгдлээс хадгалж, хамгаалах зорилгоор олон наст ургамлыг туршилтаар тариалах;	га	2, 3 дугаар улирал;	Уурхай нь 2021.11.30-аас 2022.08.17 хүртэл сул зогссон учраас 2, 3 дугаар улиралд хийгдэх шимт хөрсийг ургамалжуулах биологийн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэх боломжгүй болсон тул 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нэмэлтээр оруулах болсон.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Биелэлтийн шалгуур
1	Говийн нөхцөлд ургах боломжтой шим тэжээлтэй, эмт чанар бүхий ургамлуудыг судлах;	Говийн нөхцөлд ургах боломжтой ургамлын зүйлд туршилт, судалгаа, тооцоолол хийх	*	Жилийн турш;	Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах ажлын газрыг тогтоох, тодорхойлох, суурь судалгаа хийх, дунд хугацааны төлөвлөгөө гаргах цаашид БОЯБД хамгаалах төлөвлөгөөг жил бүрийн БОМТ тусган ажиллахаар “Эх монголын байгаль” ХХК компанитай хамтран төлөвлөгөө тайланг хүлээж авсан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүснэгт 6. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлтийн хэрэгжилт

№	Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Биелэлтийн шалгуур
1	2 айл	Нөхөн олговрын гэрээ хийх;	Уурхайн арга хэмжээний хүрээнд;	1 удаа;	Нөлөөллийн бүсэд өртөж буй 9 айлтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нь “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байх хугацаанд түүх соёлын дурсгалт зүйл болон олдворууд илрээгүй бөгөөд илэрсэн тохиолдолд аймаг, сумын удирдлага болон мэргэжлийн байгууллагад хандан зохих арга хэмжээ авч ажиллана.

Хүснэгт 7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн хэрэгжилт

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Археологийн дурсгал	-	-	-	-	-	-	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
2	Палеонтологийн дурсгал	-	-	-	-	-		

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүснэгт 8. Химийн бодис эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Биелэлтийн шалгуур
1	Техникүүдэд засвар үйлчилгээ хийх зориулалт бүхий ШТМ хадгалалт, тээвэрлэлт, асргалтанд	Засвар үйлчилгээний төвийн ШТМ-тай харьцаж байгаа хэсгүүдэд ил задгай асгаралтаас сэргийлэн бетондох;	Засвар үйлчилгээний хэсэг;	1 удаа;	Хөрсөн бүрхэвчид шатах тослох материалын хаягдал алдагдахаас сэргийлж, засвар үйлчилгээний төвийн урд хэсгийг бүхэлд нь бетондож тохижуулсан. Үйлчилгээний машин техникүүдэд зориулж зогсоолын талбайг бетондож нэмэлтээр бэлдсэн. Зарим тохиолдолд ШТМ хөрсөнд алдагдсан үед холбогдох ажилтнуудад яаралтай мэдэгдэж, үртэс элс зэргээс саармагжуулан ШТМ-ын цуглуулах хаягдлын цэгт авчирдаг.
		ШТМ алдагдсан үед шингээгч, саармагжуулагч материалыг зохих газруудад байршуулах;		Тогтмол;	
2	Гал түймэр	Төслийн талбайд гал түймэр гарах эрсдэлээс сэргийлэх;	Үйл ажиллагаа явуулж буй бүх барилга байгууламж;	Тогтмол;	ХАБЭА мэргэжилтнүүд галын хорны бүрэн бүтэн байдал, хүчинтэй хугацааг улирал бүр шалган, цэнэглэх, засах зэрэг шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилладаг. Нийт ажилчдад сургалт, семинарыг тогтмол ор, гал унтраах үзүүлэх сургалтыг улирал тутамд ордог. Гэнэтийн тохиолдолд гал гарах үед яаралтай арга хэмжээ авах шуурхай албыг байгуулсан.
		Галын сургалт, семинар орох;	Нийт ажилчдад;	4 удаа;	

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.7 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт:

“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нь уул уурхайн үйл ажиллагаа эрхлэхдээ хог хаягдлын зөв зохистой менежментийг 2021 онд 4R зарчмыг нэвтрүүлэн ажилласан бол 2022 онд 5R зарчмыг нэвтрүүлэн ажиллахыг зорилгоо болгон ажиллаж байна. /**татгалзах, бууруулах, багасгах, дахин ашиглах, дахин боловсруулах**/ Уг ажлын хүрээнд эх үүсвэрүүдээс гарч байгаа хог хаягдлын ангилан ялгаж, зориулалтын хогийн цэг дээр хаясан. Одоогоор шатах тослох материалын хаягдал цуглуулах 2 цэг, ахуйн хог хаягдал, хуванцар савны цэг, уурын зуухаас гарах үнсийг цуглуулах цэг, бохирын танк гэсэн зургаан цэгийг байгуулсан.

Хүснэгт 9. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн бичиг баримт
1	Ахуйн хаягдал	Ахуйн хог хаягдлын цэгийг сайжруулах;	Уурхайн тосгон;	1 удаа;	Уурхайн хог хаягдал цуглуулах цэгийг ангилан ялгаж, бетондон хөрсөнд нэвчихээс хамгаалахаас гадна салхинд хийсэхээс сэргийлэн битүү торлосон.
		Ангилан ялгах зориулалт бүхий хогийн савны тоог нэмж байршуулах;	Уурхайн тосгон, гаалийн хяналтын хэсэг;	1 удаа;	
		Ахуйн хог хаягдал болон шингэн хаягдлын хадгалах, тээвэрлэх явцад хяналт тавих;	Уурхайн бүсээс устгал хийх талбай хүртэлх тээврийн замын хэсэг;	Тогтмол;	Уурхайгаас гарч буй ахуйн хог хаягдал болон шингэн хаягдлын хадгалах, тээвэрлэх явцад аж ахуйн менежер болон БО ажилтан хяналт тавин тэмдэглэл хөтөлдөг.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2	Үйлдвэрийн хаягдал	Хаягдал дугуй, машин техникийн хаягдал төмөр, сэлбэгийг нэг цэгт төвлөрүүлэх талбайг гаргах;	Засвар үйлчилгээний хэсэг;	1 удаа;	Хаягдал дугуй, машин техникийн хаягдал төмөр, сэлбэгийг нэг цэгт төвлөрүүлэн засвар үйлчилгээний төвөөс гардаг хаягдал бага оврын дугуйг орон нутгийн иргэдэд хүсэлтийн дагуу өгөх, мөн дахин ашиглах зорилгоор уурхайн бүсэд тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, уурхайн тосгоны хэрэгцээнд ашиглаж байна.
3	Аюултай хог хаягдал	Засвар үйлчилгээний төвд ангилан ялгах түр хогийн цэгүүдийг байрлуулах;		1 удаа;	Засвар механикт шаардлагатай шатах тослох материал болон техникүүдийн үйлчилгээнээс гарсан шатах тослох материалын хаягдлыг ангилан ялгаж, тус тусад нь хяналт тавин арга хэмжээ авч ажилласан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Уурхайн эдэлбэр газрын агаарын чанарт уурхай дотоод тээврийн, машин техник, салхи болон машин тэрэгний хөдөлгөөнөөс үүссэн шороо тоос нөлөөлдөг. Тоосны хэмжилт хийх үндсэн 4 цэгийг тогтоон 2021 оны 5 дугаар сараас эхлэн долоо хоног нэг удаа 3 удаагийн давтамжтай агаар дахь тоосонцорыг хэмждэг.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд усны шинжилгээг Өмнөговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын сорилтын лабораторит улирал бүр мөн 9 сар 10 дугаар сард хөрсний шинжилгээг "Грийн лаб" хөрсний шинжилгээний лаборатори-д агаарын шинжилгээг “Ногоон титэм” ХХК итгэмжлэгдсэн лабораторит сорьцуудыг хүргүүлэн үр дүнг хүлээж авсан.

Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилт

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Тайлбар	Биелэлтийн шалгуур
1	Агаар чанар тоосны мониторинг	Уурхайн хэсэг, Засвар үйлчилгээний төв, уурхайн тосгон, Гаалийн хяналтын бүс;	Долоо хоног бүр;	Дотоод үйл ажиллагаа;	Долоо хоногт нэг удаа 4 цэгээс, 3 удаагийн давтамжтай тоосны хэмжилт хийж гүйцэтгэж байна. Ойр орчмын малчдын 5 гар худгаас худгийн түвшин хэмжилт тогтмол хийдэг.
2	Худгийн түвшин хэмжилт	Малчны гар худагт /2худаг/;	Сар бүр;	Дотоод үйл ажиллагаа;	
3	Агаарын шинжилгээ Тоосонцорын шинжилгээ Дуу чимээ, физик бохирдлыг хэмжих O ₂ , SO ₂ , NO ₂ , CO Бага хурдтай дээжлэгч	Уурхайн карьер, Шатахуун түгээх станц, Засвар үйлчилгээний төв, Уурхайн тосгон;	3 дугаар улирал;	Гэрээт лабораторид шинжлүүлнэ;	2022 оны 10 сарын 07 өдөр "Ногоон титэм" ХХК итгэмжлэгдсэн лабораторийн ажилтан сорьц цуглуулан шинжилж үр дүнг хүлээн авсан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4	Усны шинжилгээ Бактериологийн бүрэн шинжилгээ, Усны ерөнхий химийн шинжилгээ	Унд ахуйн худаг, хоол үйлдвэрлэлийн хэсэг, нийтийн ариун цэврийн өрөө	2,3,4-р дүгээр улиралд		Уурхай нь 2021.11.30 наас 2022.08.17 хүртэл сул зогссон. Иймд 8 сарыг 25 өдөр Өмнөговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын сорилтын лабораторит шинжлүүлсэн.
5	Хөрсний шинжилгээ Хүнд металлын шинжилгээ,	Уурхайн карьер, Шатахуун түгээх станц, Засвар үйлчилгээний төв, Уурхайн тосгон	3 дугаар улирал		2022 оны 9 дугаар сард " Green Lab" хөрс судлалын лабораторид хөрсний дээжийг шинжлүүлсэн.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

3.9 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт:

Удирдлага, зохион байгуулалтыг сайжруулах нь БОМТ–ий хэрэгжилтэнд чухал ач холбогдолтой. БОМТ-ий хэрэгжилтийг хангахад зөвхөн байгаль орчны мэргэжилтэн бус хэсэг нэгжийн ажилтнуудын оролцоо шаардагддаг. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт оролцооны хэлбэр, тодорхойлон хэрэгжилтийг хангахад чиглэнэ.

Хүснэгт 11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын хэрэгжилт

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Биелэлтийн шалгуур
		2022 он				
		Сар 4	Сар 8	Сар 11		
1	Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит хийлгэх;				Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн;	2022 оны 05 дүгээр сарын 06 өдөр “Энвайроментал Комплайенц” ХХК-тай гэрээ хийн байгаль орчны аудитыг 2022 оны 05 сарын 10-с 2022 оны 05 сарын 20-г хүртэлх хугацаанд хийж гүйцэтгүүлсэн.
2	Гэрээт компаниудын ажилчдын байгаль хамгаалах үүрэг хариуцлагыг сайжруулан, хяналт тавин ажиллах;				Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн;	“Есөн эрдэнэ” харуул хамгаалалтын албатай гэрээтэй ба бүх нийтийн цэвэрлэгээ болон Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэн, нэг ажилтан 3 мод гэсэн уриан доор зохион байгуулж буй бүх арга хэмжээнд идвэхтэй оролцож байна.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3	Байгаль орчныг хамгаалах тэмдэглэлт өдрүүдийг төлөвлөгөөндөө тусган орон нутгийн байгууллага болон байгаль хамгаалах клубуутай хамтран зохион байгуулах				Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн;	Дэлхийн нүүдлийн шувуудын өдөр болон жил бүрийн тав, 10 дугаар сард “Бүх нийтээр мод тарих өдөр”-өөр сумын дунд ангийн хүүхдүүдэд байгаль хамгаалах клуб болон "Терра Энержи" ХХК хамтран зохион байгуулсан.
4	Байгаль орчныг хамгаалах талаархи сургалт семинарыг ажилтан, ажиллагсдад орох				Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн;	Уурхайн үйл ажиллагаа нь Монгол улсын байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, байгаль орчны асуудал хөндөгдсөн хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна. 2022 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 3 сэдвийн хүрээнд 4 удаагийн сургалт нийт ажилчдад орон шалгасан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

3.10 Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Хүснэгт 12. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Биелэлтийн шалгуур
1	Ноён сумын байгаль орчны байцаагч болон байгаль хамгаалагчид шаардлагатай мэдээ тайланг хүргүүлэх; /ус ашиглалт, хог хаягдал/	Танилцуулга	Мэдээ тайлангууд	Улиралд 1 удаа;	Ноён сумын байгаль орчны байцаагч болон байгаль хамгаалагчид улирал бүр тайлан мэдээлэл хүргэж хатран ажилладаг.
2	Иргэдийн төлөөлөл, шалгалтын комисс тайлагнах;	Танилцуулга	Биелэлтийн тайлан	12 сар;	2022 оны 5 сарын 26-нд Ноён сумын Сайран багийн хуралд байгаль орчны бодлогын хүрээнд хийгдэж буй ажлууд болон хийж гүйцэтгэсэн ажлуудыг танилцуулсан. 2022 оны 11 сарын 7-8 ны өдрүүдэд 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг газар дээр нь хянан шалгаж, дүгнэлтийг гаргасан.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

**4. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАНГИЙН ХАВСРАЛТ**

4.1. Сөрөг нөлөөллийн бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Замын тоосжилт бууруулах зорилгоор 20 тоннын даацтай усалгааны машин уурхайн дотоод тээврийн зам, технологийн зам, овоолго болон гаалийн хяналтын талбайг цаг агаарын байдлаас шалтгаалан 24 цагийн турш тогтмол усалж, тоосжилтыг дардаг.

Зураг 4. “20 тоннын цистерн”-ээр уурхайн технологийн замыг усалж буй байдал.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 5. “20 тоннын цистерн” -ээр уурхайн технологийн замыг усалж буй байдал

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 6 “20 тоннын цистерн” -ээр Гаалийн хяналтын талбайн замыг усалж буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулахын тулд хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлэн уурхайн технологийн замуудад хурдны хязгаар заасан тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулсан.

Уулын хэсгийн техник, тээврийн хэрэгсэл болон уурхайн технологийн замаар зорчихдоо уулын замын аюулгүй байдлын дүрмийг мөрдөн 30 км/ц хурдны хязгаар заан ХАБЭА мэргэжилтнүүд уулын мастер хяналт тавин ажилладаг.

Зураг 7. Уурхайн технологийн замын зорчих хөдөлгөөн.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 8. Уурхайн бүсэд байршуулсан хурдны хязгаарын тэмдэг тэмдэглэгээ.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Ногоон байгууламж байгуулах:

Уурхайн тосгонд мод тарих, ногоон байгууламжийн талбайг нэмэгдүүлэх, газрын гадаргын элэгдэл эвдрэлээс сэргийлэх, элэгдэл эвдрэлд орсон талбайг нөхөн сэргээх зорилгоор 2022 оны байдлаар нийт 6500 м² мод бут тарих, зүлэгжүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгээд байна. Үүний 3500 м² талбайд 11 төрлийн 2-3 настай модны суулгац тарьж ургуулан, 3000 м² талбайд Австрали сортын олон наст зүлэгний үрийг тариалахаас гадна наранцэцэг, космос, азания, вьюнок гэх мэт нэг наст мандлын цэцгүүдийг тосгон дотор тарьж ургуулсан.

Мөн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэн хаврын тариалалтаар 2 настай 200 ш хайлаасыг 5 сард тарихаас гадна намрын тариалалтаар 700 ширхэг бургас, 2500 ширхэг хайлаасны 2-3 настай суулгацыг уурхайн эдэлбэр газарт тусгайлан гаргаж, 9 сарын 20 ноос 11 сарын 20 ны хооронд нэг сарын хугацаанд амжилттай тариалж дуусгалаа.

Хаврын тариалалт: 200 ширхэг хайлаас 2 настай суулгац тарьснаас 85%-ийн ургалттай байна

Намар тариалалт : 700 ширхэг бургас, 2500 ширхэг хайлаас 2-3 настай суулгацыг тариалах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

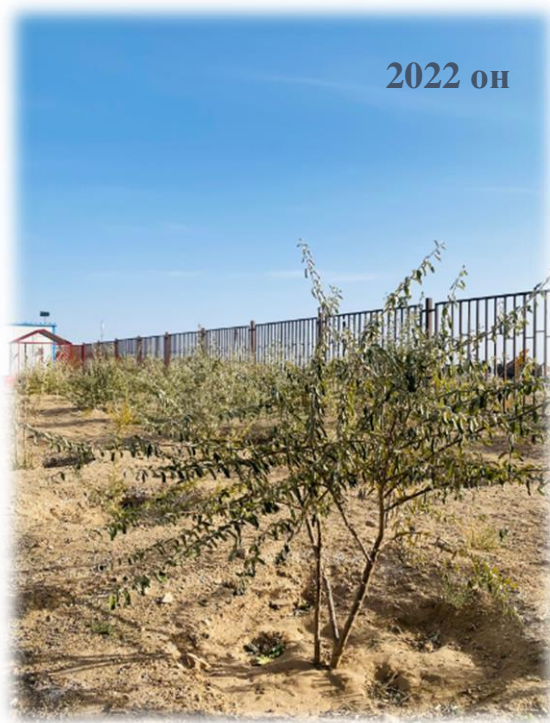
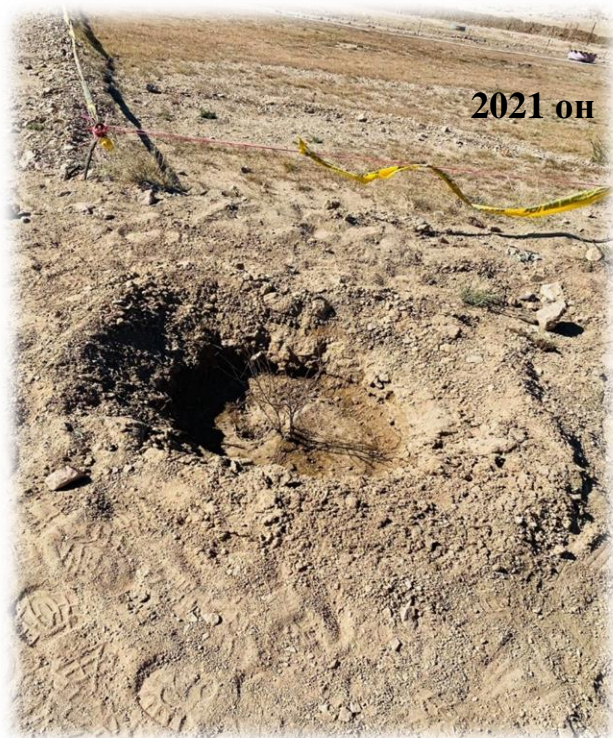
**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Тарьц суулгах хөрсний агрохимийн бүтцийг сайжруулж “Компост- бордоо ухсан нүхний хөрстэй 70:30 хольж 2-3 настай суулгацыг суулгасан.

Зураг 9. Хөрсийг компосттой хольж буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

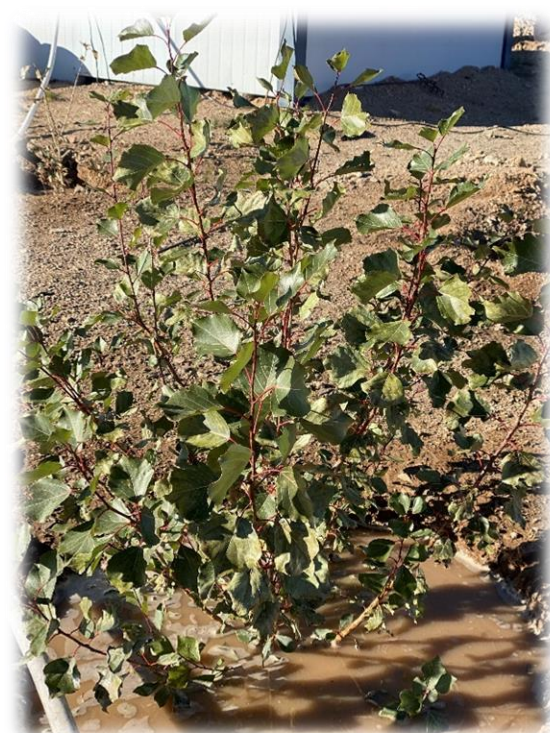
Зураг 10. 2021 оны Намрын нөхөн тариалалт суулгацны ургасан байдал

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 11. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-1.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 12. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-2.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 13. Уурхайн тосгонд ургаж буй моднууд-3.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 14. “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн хамт олон-1.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Уурхайн тосгонд ногоон байгууламжийн талбайг нэмэгдүүлэх зорилгоор нийт 3000 м² талбайд Австрали сортын олон наст зүлэгний үрийг тариалсан.

Хөрсийг 15-20 см гүн хагалан, хөл ургамал, хог, үндэс, чулууг цэвэрлэж, талбайг тэгшлэн “Компост- бордоо”-г шимт хөрстэй 70:30 10-15 см зузаан дэвсэх, зүлэгний үрээ 1м² талбайд 60 граммын нормоор тооцон цацаж, элсээр 1 см хучин, соёолж ургатал усалгааг тогтмол хийсэн.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 15. Уурхайн тосгон дотор тарьсан зүлэгний ургалт.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

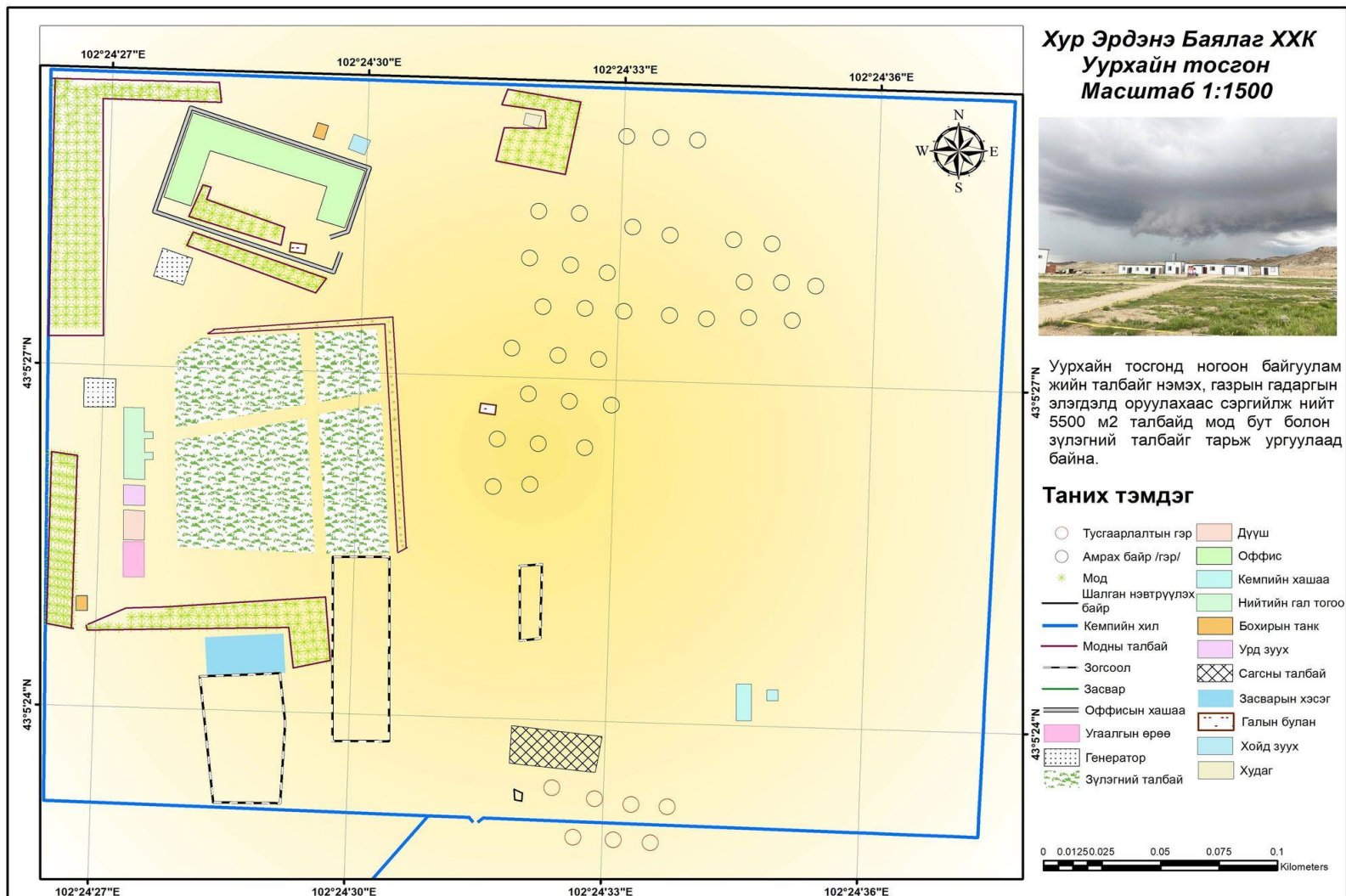

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 16. Уурхайн тосгонд ургаж буй нэг наст мандлын цэцгүүд.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг 17. “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн уурхайн тосгон .

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 18. “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн хамт олон-2.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

2. Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц:

Уурхайн ундны усны хэрэгцээг тогтмол бүртгэж, улирал болгон хэрэглэсэн усны тайлан мэдээг Ноён сумын байгаль хамгаалагчид хүргүүлдэг.

Усны зөв зохистой ашиглалтын талаар ажилчдын дунд сургалтуудыг тогтмол зохион байгуулдаг.

Уурхайн хэмжээнд усаа хэмнэх уриалга болон усны алдагдал, аливаа асгаралтыг цаг алдалгүй мэдээлэх зорилгоор доорх стикерүүдийг тодорхой байрлалд байршуулсан.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
УС АШИГЛАЛТЫН ТАЙЛАН
2021.12.19-2022 оны 3 дугаар сар

№	Огноо	Унд ахуйн хэргэлгэнд /м³/	Зам усалгаа /м³/
2021.12.19-2022.03.23		318	
		10	
		10	
		13	
		16	
		15	
		8	
		12	
		14	
		16	
		11	
		10	
		12	
		11	
		11	
		13	
		10	
		11	
		10	
		12	
		11	
		9	
		13	
		12	
		14	
		780	
Нийт дүн		462 м³	0

Шинэ хураан бичиг хамгаалах ажиллагааг гур уушлагтар үйл ажиллагаа зохиосон.

Бүртгэл хөтөлсөн:
Хянаж баталгаажуулсан:

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
Байгаль орчны мэргэжилтэн
М. Дулмажаа
Ноён сумын байгаль хамгаалагч
Т. Болдмаа

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
УС АШИГЛАЛТЫН ТАЙЛАН
2022.03.23-2022.06.23

№	Огноо	Унд ахуйн хэргэлгэнд /м³/	Ногоон байгууламж	Зам усалгаа /м³/		
2022.03.23-2022.06.23	780	2022.03.24	18	60	Уурагийн ажил явцсон	
		2022.03.29	16	60		
		2022.04.01	18	55		
		2022.04.06	21	50		
		2022.04.11	17	55		
		2022.04.16	18	60		
		2022.04.21	16	55		
		2022.04.26	18	40		
		2022.04.30	17	45		
		2022.05.01	19	55		
		2022.05.06	18	40		
		2022.05.11	16	50		
		2022.05.16	19	40		
		2022.05.21	18	47		
		2022.05.26	21	55		
		2022.05.31	20	40		
		2022.06.01	19	55		
		2022.06.04	18	60		
		2022.06.07	17	45		
		2022.06.10	16	55		
		2022.06.13	18	50		
		2022.06.16	16	60		
		2022.06.19	18	55		
		2022.06.20	17	60		
		2022.06.23	16	50		
	Нийт дүн		445	1297		0

Бүртгэл хөтөлсөн:
Хянаж баталгаажуулсан:

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
Байгаль орчны мэргэжилтэн
М. Дулмажаа
Ноён сумын байгаль хамгаалагч
Т. Болдмаа

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
УС АШИГЛАЛТЫН ТАЙЛАН
2022.08.23-2022.09.23

№	Огноо	Унд ахуйн хэргэлгэнд /м³/	Ногоон байгууламж	Зам усалгаа /м³/	
2022.08.23-2022.09.23	3033	2022.08.23	11	13	Уулаан хууцанг гомчилж ил /өмнөгийн куурааг зам усалсан/
		2022.08.24	7	10	
		2022.08.25	7	10	
		2022.08.26	7	10	
		2022.08.27	7	10	
		2022.08.28	7	10	
		2022.08.29	7	10	
		2022.08.30	7	10	
		2022.08.31	7	10	
		2022.09.01	7	10	
		2022.09.02	7	10	
		2022.09.03	7	10	
		2022.09.04	7	10	
		2022.09.05	7	10	
		2022.09.06	7	10	
		2022.09.07	7	10	
		2022.09.08	7	10	
		2022.09.09	7	10	
		2022.09.10	7	10	
		2022.09.11	7	10	
		2022.09.12	7	10	
		2022.09.13	7	10	
		2022.09.14	7	10	
		2022.09.15	7	9	
		2022.09.16	7	10	
		2022.09.17	7	9	
		2022.09.18	8	10	
		2022.09.19	8	9	
		2022.09.20	8	10	
		2022.09.21	8	9	
		2022.09.22	8	10	
		2022.09.23	8	9	
	Нийт дүн		231	315	

Бүртгэл хөтөлсөн:
Хянаж баталгаажуулсан:

"ХҮР ЭРДЭНЭ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
Байгаль орчны мэргэжилтэн
Б. Буянцэцэгэр
Ноён сумын байгаль хамгаалагч
Т. Болдмаа

Зураг 19. Тайлан хөтөлсөн байдал.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 20. Усны талаарх стикерүүд

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

БАТЛАВ: “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал: Дун Шиан Руи /...../

БАТЛАВ: “ТЭППЭН КОНСТРАКШН” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал: Г.Ууганбаяр

Зураг төсөлийн зөвлөх үйлчилгээний гэрээ

2022 оны 10 сарын 10-ны өдөр Дугаар: ТК/22/10/10 Улаанбаатар хот

Энэхүү гэрээг нэг талаас “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК цаашид “Захиалагч” гэх (хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн дугаар 9019071068 регистрийн дугаар 5671833, нөгөө талаас “ТЭППЭН КОНСТРАКШН” ХХК цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх (хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн дугаар 9011312056, регистрийн дугаар 5524121), хамтад нь /цаашид “Талууд” гэх/ ТЗД: ЗТ15-424/21 нар дараах нөхцөлүүдийг хэлэлцэн тохиролцож харилцан зөвшөөрснөөр байгуулав.

- Энэ гэрээний дагуу Гүйцэтгэгч нь гэрээний тусгай нөхцөлд заасан ажлыг хууль тогтоомж, барилгын норм ба дүрэмийн дагуу зөвлөх үйлчилгээг үзүүлнэ, Захиалагч нь ажил Гүйцэтгэгчид хөлс төлөх үүрэг хүлээнэ. Энэ гэрээнд хавсаргасан дараах хэсгүүд гэрээний салшгүй хэсэг болох ба хоорондоо зөрчилдсөн тохиолдолд доорх дарааллын дагуу ач холбогдол өгч шийдвэрлэнэ:
 - Гэрээний ерөнхий нөхцөл (ГЕН)
 - Гэрээний тусгай нөхцөл (ГТН)

Энэхүү гэрээний дүн 15 сая ₮ (НӨАТ-тай дүн) төгрөг байна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Захиалагч			Гүйцэтгэгч		
Зөвшөөрсөн:		Гарын үсэг	Зөвшөөрсөн:		Гарын үсэг
“Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК	Дун Шиан Руи /Гүйцэтгэх захирал/		Тэппэн констракшн ХХК	Г.Ууганбаяр /Гүйцэтгэх Захирал/	
	Утас	99703692, 99903805		Утас	99120185

Зураг 21. Хөв цөөрөм байгуулсан гэрээ.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг 22. Улирлын зааварчилгааны сургалт орж буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх:

Хөрсөн бүрхэвчинд шатах тослох материалын хаягдал алдагдахаас сэргийлэх, машин техникийн урсгал хөдөлгөөнөөр газрын гадарга элэгдэл эвдрэлд орохоос хамгаалах зорилгоор засвар үйлчилгээний төвийн урд 600 м² талбай , машин зогсох 300 м² талбайг бетондсон .

Зураг 23. Засвар үйлчилгээний төвийн урд 600 м² талбайг бетондсон байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг 24. Уурхайн үйлчилгээний машины зогсоол-1.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг 25. Уурхайн засвар үйлчилгээний машины зогсоол-2.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Уурхайн хүнд машин механизмуудад шаардлагатай тос, масло хадгалах байрыг тусгайлан барьж, хадгалах болсон.

Зураг 26. Шатах, тослох материал хадгалах байр.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 27. ШТМ хадгалах 10 тонн болон 3тоннын битүүмжилсэн савыг нэмэлтээр байршуулах ажлын явцэ

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

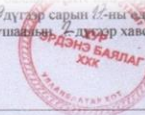
захирлын 2020 оны 2 дугаар сарын 15-ны өдрийн
01/45 тоот тушаалын 2 дугаар хавсгалт

Газар хөндөх зөвшөөрлийн маягт			
Хүсэлт гаргасан огноо:	2021-08-02	ГХЗ №	
Хүсэлт гаргасан ажлын нэр:			
Хүсэлт гаргасан ажлын нэр:	Ч. Жавзлан	Албан тушаал:	инг
Газар шорооны байршил:	Уурхайн оффис	Засварын шөф	
Уулын хэсэг ✓	Бусад		
Байрлалын талаарх нэмэлт тайлбар			
Газар хөндөх шалтгаан:	Барилгын ажил	Хөрс хуулах	
Шинэ зам тавих	Өнгөн хөрс хуулах	Мод, ургамал тариалах	
Хог/ бохирын нүх ухах	Хаалт, хашаа барих		
Бусад			
Ажил дуусахад нөхөн сэргээлтийн хэрхэн хийх тухай мэдээлэл:			
Нөхөн сэргээлт хийх товч төлөвлөгөө:			
Ажил гүйцэтгэх хугацаа			
Өртөх талбайн (м ²)	5600	Хөрс хуулагдсан хэмжээ (м ³)	49200
Үүгээс:	Шимт хөрс /м ³ /	Хаягдал хөрс /м ³ /	11200
Газар дээр нь хяналт тавих ажилтан:			
Овог нэр:	Ч. Жавзлан		
Албан тушаал:	гол инж		
Гарын үсэг:	<i>Ч. Жавзлан</i>		
Зөвшөөрөл олгосон ажилтан:			
Овог нэр:	О. Буяндрал		
Албан тушаал:	байгаль орчны ширээний тэн		
Гарын үсэг:	<i>О. Буяндрал</i>		
Зөвшөөрөл олгосон огноо:	2022.08.08		

5

захирлын 2020 оны 2 дугаар сарын 15-ны өдрийн
01/45 тоот тушаалын 2 дугаар хавсгалт

Газар хөндөх зөвшөөрлийн маягт			
Хүсэлт гаргасан огноо:	2022.08.20	ГХЗ №	
Хүсэлт гаргасан ажлын нэр:			
Хүсэлт гаргасан ажлын нэр:	Вайгаль оргил	Албан тушаал:	Б/О
Газар шорооны байршил:	Уурхайн оффис	Засварын шөф	
Уулын хэсэг ✓	Бусад		
Байрлалын талаарх нэмэлт тайлбар			
Газар хөндөх шалтгаан:	Барилгын ажил	Хөрс хуулах	
Шинэ зам тавих	Өнгөн хөрс хуулах	Мод, ургамал тариалах ✓	
Хог/ бохирын нүх ухах	Хаалт, хашаа барих		
Бусад			
Ажил дуусахад нөхөн сэргээлтийн хэрхэн хийх тухай мэдээлэл:			
Нөхөн сэргээлт хийх товч төлөвлөгөө:			
Ажил гүйцэтгэх хугацаа			
Өртөх талбайн /м ² /		Хөрс хуулагдсан хэмжээ /м ³ /	
Үүгээс:	Шимт хөрс /м ³ /	Хаягдал хөрс /м ³ /	
Газар дээр нь хяналт тавих ажилтан:			
Овог нэр:	О. Буяндрал		
Албан тушаал:	байгаль орчны ширээний тэн		
Гарын үсэг:	<i>О. Буяндрал</i>		
Зөвшөөрөл олгосон ажилтан:			
Овог нэр:	О. Буяндрал		
Албан тушаал:	байгаль орчны ширээний тэн		
Гарын үсэг:	<i>О. Буяндрал</i>		
Зөвшөөрөл олгосон огноо:	2022.08.20		

5

Зураг 28. " Газар хөндөх зөвшөөрлийн маягт" хөтөлсөн байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хур тунадас бага орсноос шалтгаалан идэш тэжээлийн хомстолд орсон ан амьтдад Хүрэн хана, Хайрхан, Баруун говийн гэсэн 3 үндсэн чиглэлийн 16 цэгт 2022.10.27 сард өвс, тэжээл тавин био техникийн арга хэмжээ авсан.

Зураг 29. Биотехникийн арга хэмжээ авч буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

4.2. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Өнгөн хөрсийг хадгалж, хамгаалах нь стратегийн өндөр ач холбогдолтой бөгөөд газар хөндөхөөс өмнөх үеийн ургамлан бүрхэвч болон биологийн төрөл зүйлийн амьдрах орчныг дахин бий болгох буюу нөхөн сэргээлтийг амжилттай хийхэд өнгөн хөрсний хадгалалт, хамгаалалт маш чухал юм. Говийн уур амьсгалын хатуу ширүүн нөхцөлд ургамлын үр үрсэлж, үндэсний систем хөгжихөд тохирсон хөрсний нөөц нэн шаардлагатай байдаг.

Уурхайн үйл ажиллагаа нь 2021.11.30-аас 2022.08.17 хүртэл зогсонги байдалтай байсан. Иймээс 2 дугаар улиралд хийж

гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн шимт болон шимэрхэг хөрсний байршлыг өөрчлөн стандартын дагуу овоолго үүсгэх ажлыг 2022.09.20-ны өдрөөс 2022.09.27 ны хооронд хийж гүйцэтгэсэн. Техникийн нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний хүрээнд 2019-2022 оны нийт хуулсан 90000 м³ шимт болон шимэрхэг хөрсийг алдагдахаас хамгаалж, хадгалах талбайг зөв тодорхойлон, хөрсийг хэлбэршүүлэн 3 га талбайд, 3 метрээс дээш өндөргүйгээр зассан. Мөн 2, 3 дугаар улиралд хийгдэх шимт хөрсийг ургамалжуулах биологийн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэх боломжгүй болсон тул 2023 оны Байгаль орчны

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

менежментийн төлөвлөгөөнд нэмэлтээр оруулах болсон.

Зураг 30. Уурхайн шимт хөрсний овоолгыг хэлбэршүүлэн зассан байдал.

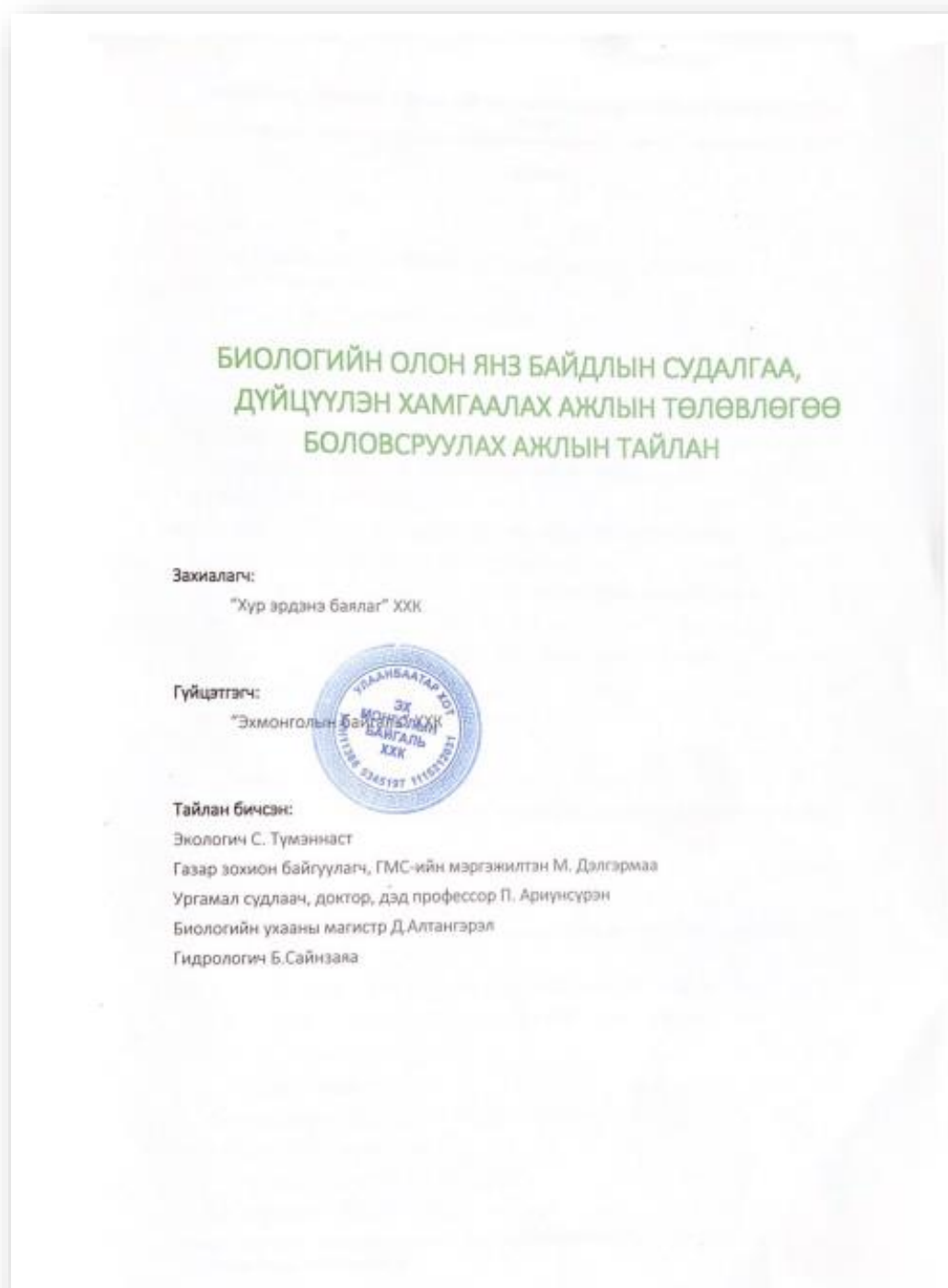
**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг 31 Уурхайн шимт хөрсний овоолгыг хэлбэршүүлэн зассан байдал.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Зураг 32. Биологийн олон янз байдлын судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөө

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

2022 оны 10-р сарын 26 Ноён сум.

Энэхүү гэрээг нэг талаас Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн “Баруун Ноён Уул” гэх газарт орших Монгол улсын Хур Эрдэнэ Баялаг ХХК-ний төлөөлөгч О. Ууганбаяр нөгөө талаас Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн *Шарин Буя* гэх газарт орших *Шандар* овогтой *Алтан-Жарал*,

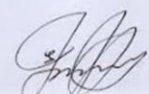
Уурхайн нөлөөллийн бусад хамрагдсан Өрх гэх/ нар Монгол улсын Иргэний хуулийн 134-140-р зүйлийг баримтлан дараах нөхцлийг харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Гэрээний зүйл

1. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн нутаг дэвсгэрт орших Хур Эрдэнэ Баялаг ХХК-ийн эзэмшлийн 017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн хөрш залгаа буюу иргэн *Шандар* нь өөрийн эзэмшлийн *Шарин Буя* гэх газарт амьдрал үйл ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд дээрхи талууд нь харилцан бие биенийхээ үйл ажиллагаанд саад учруулахгүйгээр эрх үүргээ хэрэгжүүлэх зорилгоор энэхүү гэрээг байгуулав.
2. “Хөрш залгаа” гэдэгт Газрын хуулийн дагуу аж ахуй нэгж байгууллага, иргэнд өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах зорилгоор олгосон хилээр хязгаарлагдсан, тодорхой эзэмшигч, ашиглагч, өмчлөгчтэй, оноосон дугаартай, кадастарт тусгагдсан, хил залгаа биш боловч харилцан нөлөөлөл бүхий эдлэн газар, барилга байгууламж, буюу түүний хэсгүүдийг ойлгоно.
3. “Нөлөөлөл” гэдгийг хөрш залгаа газрын өмчлөгч буюу эзэмшигчээс уг эд хөрөнгөө эзэмших, ашиглах явцад нөгөө этгээдийн эд хөрөнгөө эзэмших ашиглахад саад төвөг учруулах хүчин зүйл өөрөөр хэлбэл дуу чимээ, доргио, утаа тоос, гэрэлтүүлэг, хорт хий, хог хаягдал, хөрсний бохирдол зэрэг эзэмшигчийн хянах боломжгүй байдлаар хөрш залгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн хилээр нэвтрэх хэлбэрээр илэрнэ.
4. Дээрхи нөлөөлөл нь эд хөрөнгийг ашиглах тухайн хэлбэрт зайлшгүй гарах эсвэл гарах боломжтой юм. Харин эрх зүйн хэм хэмжээ зөрчсөн хөршийн үйлдэл, эс үйлдэхүй нь энэ ойлголтод хамаарахгүй.

Хоёр. Хөршийн нөлөөллийг хориглон хязгаарлах буюу хориглон хязгаарлаж үл болох нөхцөл байдал.

- 2.1 Хөрш залгаа эд хөрөнгийн нэг талын өмчлөгч буюу эзэмшигч нь өөрийн хөрөнгөө ашиглахад саад болхооргүй нөгөө талын зайлшгүй шаардлагатай нөлөөллийг хориглон хязгаарлаж болохгүй.
- 2.2 Хөрш залгаа газар эзэмшигч нь Компанийн үйл ажиллагаатай холбоотой гомдол саналаа компанийн төлөөлөгчид шууд хэлэх ба олон нийтийн сүлжээ, багийн хурал дээр буруу ташаа сөрөг мэдэгдэл хийж болохгүй.
- 2.3 Хөрш залгаа газар эзэмшигч Өрх нь малаа хариулах, бэлчээрлүүлэх болон хадлан тэжээл, хужир мараа бэлтгэх зэрэг мал аж ахуйтай холбогдох бусад үйл ажиллагаагаа Уурхайн бүсээс гадна явуулах ба мал сүргээ тодорхой хугацаанд байнгийн хариулагатай байлгаж, Уурхайн бүст ойртуулах зэргээр хэн нэгэндээ ямар нэг хүндэрэл чирэгдэл, хохирол учруулахгүй байхад анхаарна.
- 2.4 Компани тухайн төрлийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд шаардагдах стандарт, зрүүл мэнд, аюулгүй байдлын нөхцлийг хангаж ажиллана.

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

2022 оны 10-р сарын 26 Ноён сум.

Энэхүү гэрээг нэг талаас Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн “Баруун Ноён Уул” гэх газарт орших Монгол улсын Хур Эрдэнэ Баялаг ХХК-ний төлөөлөгч О. Ууганбаяр нөгөө талаас Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн *Шандар* гэх газарт орших *Шандар* овогтой *Мажирмаа*,

Уурхайн нөлөөллийн бусад хамрагдсан Өрх гэх/ нар Монгол улсын Иргэний хуулийн 134-140-р зүйлийг баримтлан дараах нөхцлийг харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Гэрээний зүйл

1. Өмнөговь аймгийн Ноён сумын Сайран багийн нутаг дэвсгэрт орших Хур Эрдэнэ Баялаг ХХК-ийн эзэмшлийн 017301 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн хөрш залгаа буюу иргэн *Мажирмаа* нь өөрийн эзэмшлийн *Шандар* гэх газарт амьдрал үйл ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд дээрхи талууд нь харилцан бие биенийхээ үйл ажиллагаанд саад учруулахгүйгээр эрх үүргээ хэрэгжүүлэх зорилгоор энэхүү гэрээг байгуулав.
2. “Хөрш залгаа” гэдэгт Газрын хуулийн дагуу аж ахуй нэгж байгууллага, иргэнд өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах зорилгоор олгосон хилээр хязгаарлагдсан, тодорхой эзэмшигч, ашиглагч, өмчлөгчтэй, оноосон дугаартай, кадастарт тусгагдсан, хил залгаа биш боловч харилцан нөлөөлөл бүхий эдлэн газар, барилга байгууламж, буюу түүний хэсгүүдийг ойлгоно.
3. “Нөлөөлөл” гэдгийг хөрш залгаа газрын өмчлөгч буюу эзэмшигчээс уг эд хөрөнгөө эзэмших, ашиглах явцад нөгөө этгээдийн эд хөрөнгөө эзэмших ашиглахад саад төвөг учруулах хүчин зүйл өөрөөр хэлбэл дуу чимээ, доргио, утаа тоос, гэрэлтүүлэг, хорт хий, хог хаягдал, хөрсний бохирдол зэрэг эзэмшигчийн хянах боломжгүй байдлаар хөрш залгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн хилээр нэвтрэх хэлбэрээр илэрнэ.
4. Дээрхи нөлөөлөл нь эд хөрөнгийг ашиглах тухайн хэлбэрт зайлшгүй гарах эсвэл гарах боломжтой юм. Харин эрх зүйн хэм хэмжээ зөрчсөн хөршийн үйлдэл, эс үйлдэхүй нь энэ ойлголтод хамаарахгүй.

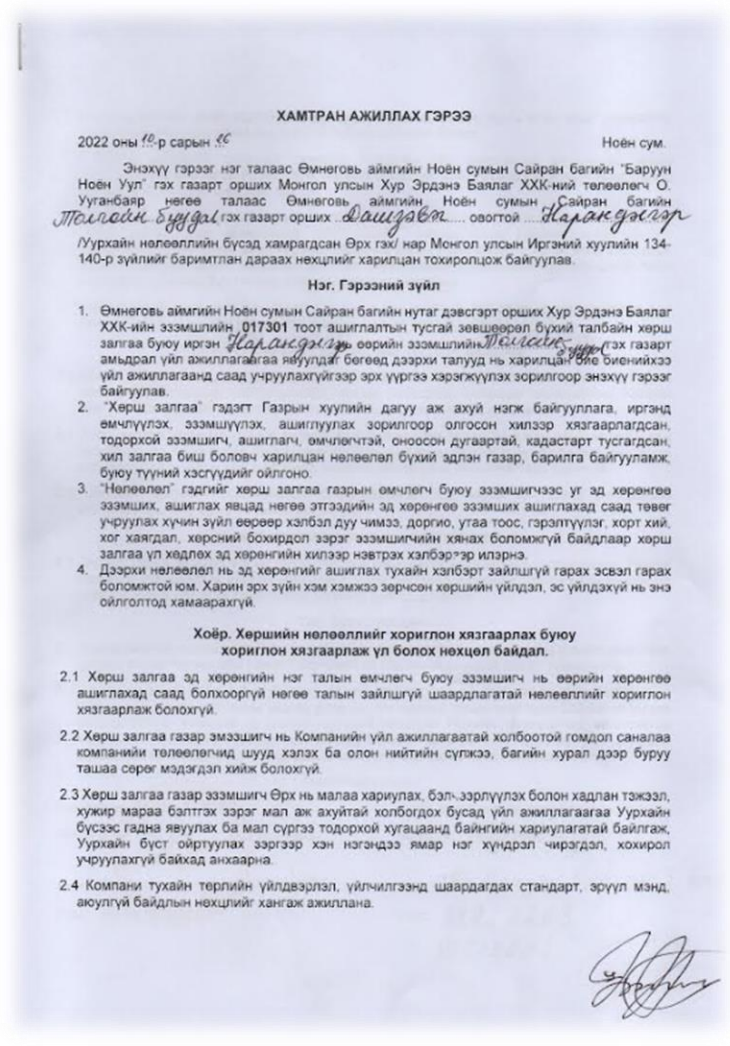
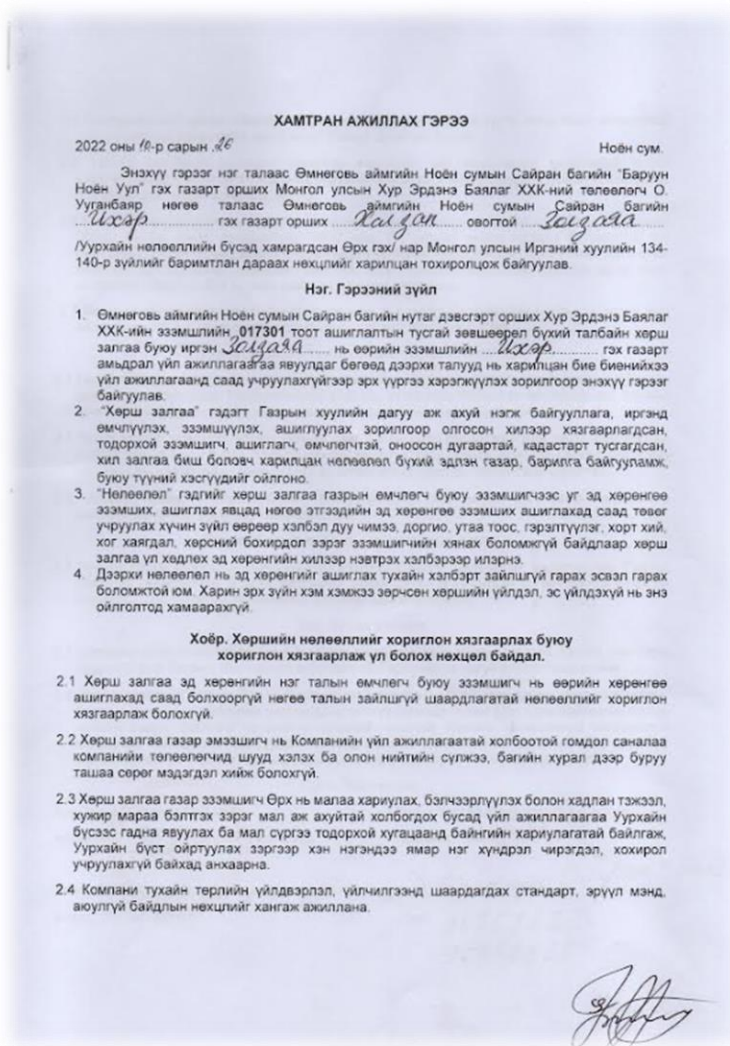
Хоёр. Хөршийн нөлөөллийг хориглон хязгаарлах буюу хориглон хязгаарлаж үл болох нөхцөл байдал.

- 2.1 Хөрш залгаа эд хөрөнгийн нэг талын өмчлөгч буюу эзэмшигч нь өөрийн хөрөнгөө ашиглахад саад болхооргүй нөгөө талын зайлшгүй шаардлагатай нөлөөллийг хориглон хязгаарлаж болохгүй.
- 2.2 Хөрш залгаа газар эзэмшигч нь Компанийн үйл ажиллагаатай холбоотой гомдол саналаа компанийн төлөөлөгчид шууд хэлэх ба олон нийтийн сүлжээ, багийн хурал дээр буруу ташаа сөрөг мэдэгдэл хийж болохгүй.
- 2.3 Хөрш залгаа газар эзэмшигч Өрх нь малаа хариулах, бэлчээрлүүлэх болон хадлан тэжээл, хужир мараа бэлтгэх зэрэг мал аж ахуйтай холбогдох бусад үйл ажиллагаагаа Уурхайн бүсээс гадна явуулах ба мал сүргээ тодорхой хугацаанд байнгийн хариулагатай байлгаж, Уурхайн бүст ойртуулах зэргээр хэн нэгэндээ ямар нэг хүндэрэл чирэгдэл, хохирол учруулахгүй байхад анхаарна.
- 2.4 Компани тухайн төрлийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд шаардагдах стандарт, зрүүл мэнд, аюулгүй байдлын нөхцлийг хангаж ажиллана.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 33 Нөлөөллийн бүсэд өртөж байгаа айлтай хамтран ажиллах гэрээ

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4.5. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

ХАБЭХ мэргэжилтнүүд галын хорны бүрэн бүтэн байдал, хүчинтэй хугацааг улирал бүр шалгаж, цэнэглэх, засах зэрэг шаардлагатай бүх арга хэмжээг авч ажилладаг.

Сургалт, семинарыг тогтмол орж, гал унтраах үзүүлэх сургалтыг улирал тутамд ордог. Гэнэтийн тохиолдолд гал гарах үед яаралтай арга хэмжээ авах шуурхай албыг байгуулсан.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 34. Гал унтраах үзүүлэх сургалт орж буй байдал.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4.6. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК нь уул уурхайн үйл ажиллагаа эрхлэхдээ хог хаягдлын зөв зохистой менежментийг баримтлан 2021 онд 4R зарчмыг нэвтрүүлэн ажилласан бол 2022 онд 5R зарчмыг нэвтрүүлэн ажиллахыг зорилгоо болгон ажиллаж байна. Уг ажлын хүрээнд эх үүсвэрүүдээс гарч байгаа хог хаягдлын ангилан ялгаж, зориулалтын хогийн цэг дээр хаядаг болсон. Одоогоор

- Шатах тослох материалын хаягдал цуглуулах 2 цэг
- Ахуйн хог хаягдал
- Хуванцар хаягдал цуглуулах цэг
- Уурын зуухаас гарах үнсийг цуглуулах цэг
- Тамхины цэг
- Бохирын 2 танк гэсэн 8 цэгийг байгуулан хөрсөнд бохирдол нэвчихээс сэргийлэн бетондсон ба мөн битүү торлож салхинд хийсэхээс хамгаалсан.

Мөн уурхайн нийт ажилчдад 3 дугаар улирлын зааварчилгааны сургалтын сэдэвт:

- Хог хаягдлын менежмент
- Хог хаягдлын 5R зарчмын талаар сургалт орохоос гадна ашиглах шийдлүүдийг танилцуулан хяналт тавин ажиллаж байна.

Уурхайгаас үүсэж буй хог хаягдлын дахин боловсруулалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хоолны үлдэгдэл, ногооны хальсыг бордоонд ашиглаж, мөн модны суулгацад хучлага болгон ашигладаг. Захиргаанаас гарч буй хаягдал цаасыг гал галлагаанд ашигладаг.

Засвар үйлчилгээний төвөөс гардаг хаягдал бага оврын дугуйг орон нутгийн иргэдэд хүсэлт гаргасны дагуу олгохоос гадна уурхайн тосгоны ногоон байгууламжийн тохижилт болон уурхайн хэсэгт тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулахад дахин ашиглаж байна. 2020 оны 2 дугаар улирлаас эхлэн уурхайн бүсэд Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хууль, Тамхины тухайн хуулийг мөрдлөг болгон хэрэгжүүлж байгаль орчны мэргэжилтэн, уурхайн эмч, ХАБЭА мэргэжилтэн хяналт тавин ажиллаж байна.

Уурхайн тосгон болон уурхайн бүсийг тойроод 350 га талбайд улиралд 1 удаа нийтийн цэвэрлэгээний ажлыг хийж гүйцэтгэдэг.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 35. ШТМ түр хадгадах 10 тн болон 3 тн-ын битүүмжлэл бүхий сав

Зураг 36. Хог хаягдлыг ангилан ялгах хогийн сав.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 37. Хог хаягдлын төрөл тус бүрээр ангиалан ялгах цэгийг бетондсон.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 38. Хаягдал дугуйг ашигласан байдал

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 39. Хаягдал дугуйг замын тэмдэглэгээнд ашигласан байдал.

Зураг 40. Замын тэмдэг тэмдэглэгээнд ашигласан байдал

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 41. Уурхайн тосгонд байгуулсан тамхины цэг

Зураг 42. Бохирын танк

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4.7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд итгэмжлэгдсэн лабораториудад 2,3,4 дүгээр улиралд шинжилгээ өгөхөөр тусгасан бөгөөд дэлхий нийтээр тархсан цар тахал болон олон удаагийн хөл хорионоос шалтгаалан манай уурхай нь 2021.11.30 наас 2022.08.17 хүртэл сул зогссоноос шалтгаалан шинжилгээнүүд хойшлогдон ба 2022 оны 9 сар болон 10 дугаар сард итгэмжлэгдсэн лабораториудад дээжний шмнжилгээнүүд өгч хариуг хүлээж авсан.

Одоогоор уурхай үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш 3 дахь жилдээ ажиллаж байна. Олон хүчин зүйлсээс шалтгаалан уурхайн үйл ажиллагаа бүрэн хүчин чадалдаа хүрээгүйгээс гадна уулын ажлыг гүйцэтгэдэг техникүүдийн тоо цөөхөн учир уурхайн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан агаар болон хөрсөнд нөлөөлөх нөлөөлөл стандартаас доогуур байна.

Мөн агаар дахь тоосжилтыг тогтмол хэмжих зорилгоор EXTECH VPC-300 гар багажийг 2021 оны 6 дугаар сараас ашиглаж эхэлсэн. Уг багажийн стандартыг мөрдөн хэмжилтүүдийг хийдэг бөгөөд нийт 4 байршил /уурхайн тосгон, засвар үйлчилгээний төв, уулын хэсэг, гаалийн талбай/-аас 3 удаагийн давтамжтай, 7 хоногт 1 удаа хэмжилт хийн дундаж утгаар тоосжилтын дата мэдээг боловсруулан мэдээллийн сан үүсгэж байна. EXTECH VPC-300 гар багаж нь 6 утгаар орчны тоосжилтыг /**pm**/ хэмждэг бөгөөд 1 pm, 2.5 pm, 10 pm үзүүлэлтийг 8, 9, 10 сарын хэмжилтийн утгаар графикаар байгуулан стандарттай харьцуулж, тайланд орууллаа.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт 13. EXTECH VPC-300 гаднах орчны тоосжилтын стандарт

рм	Сайн	Болгоомжтой	Аюултай
0.3	100000	100001-250000	250001-500000
0.5	35200	35201-87500	87501-175000
1	8320	8321-20800	20801-41600
2.5	545	546-1362	1363-2724
5	193	194-483	484-966
10	68	69-170	171-340

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

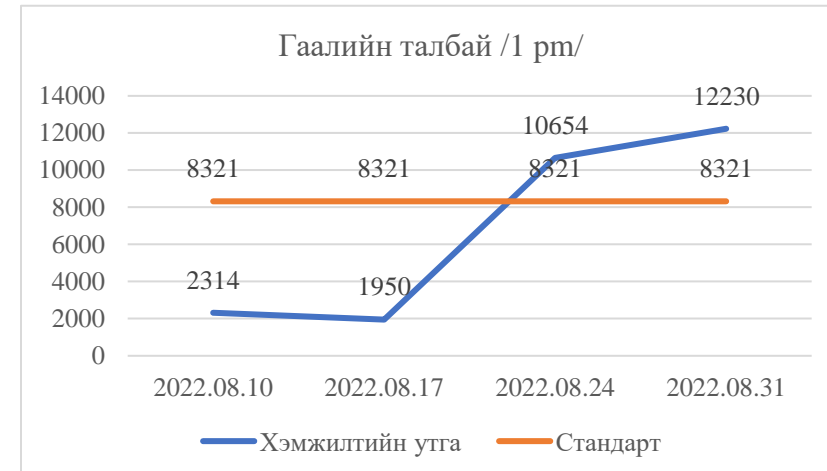
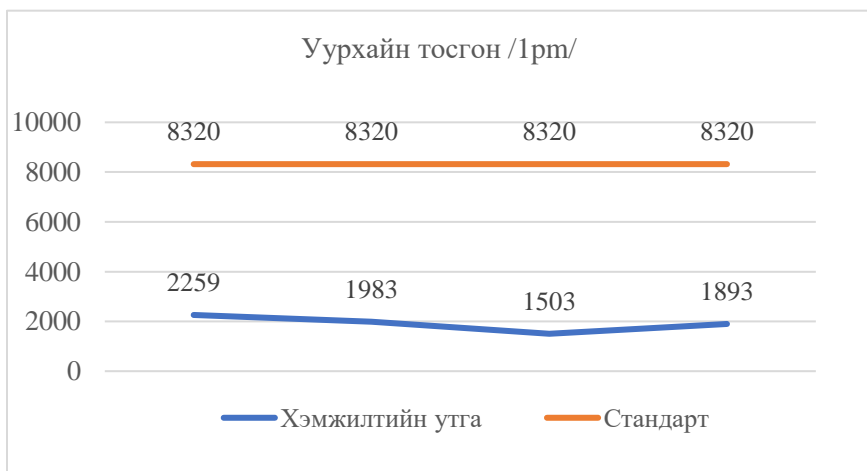
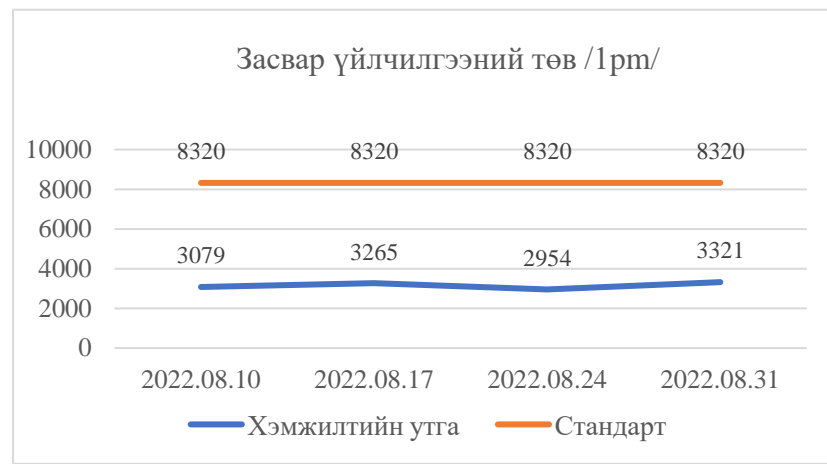
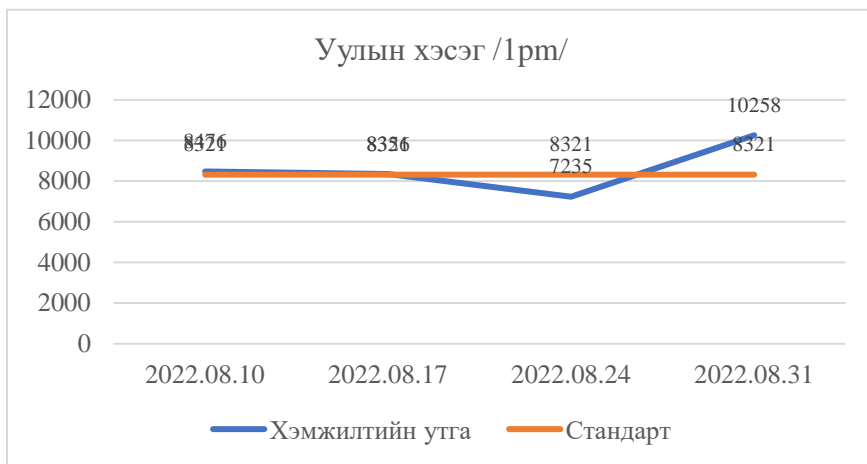

График 1. 2022 оны 8 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

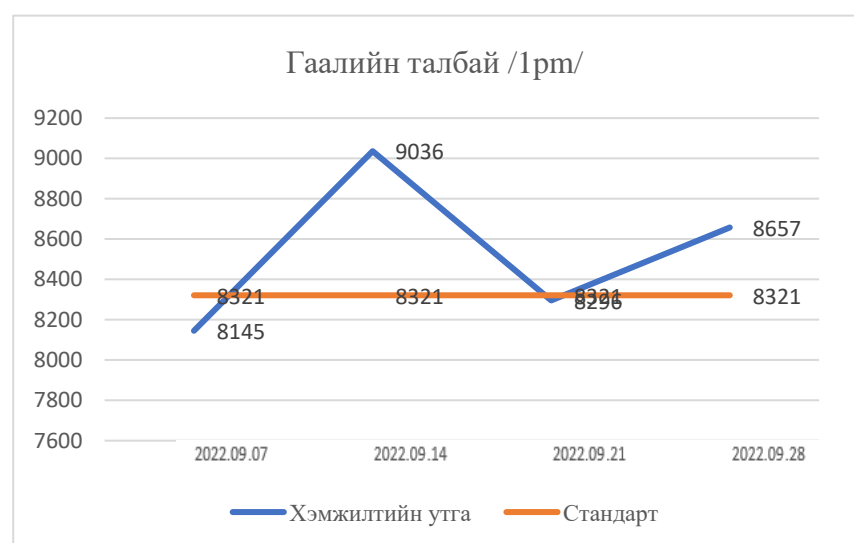
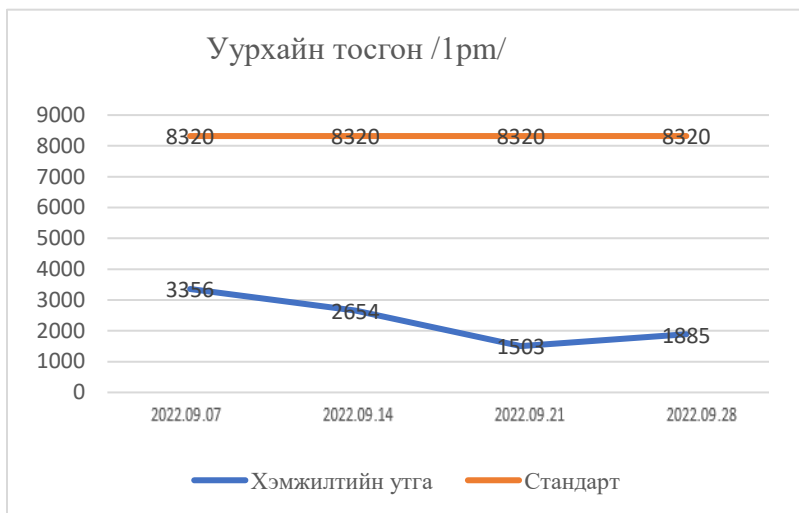

График 2. 2022 оны 9 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

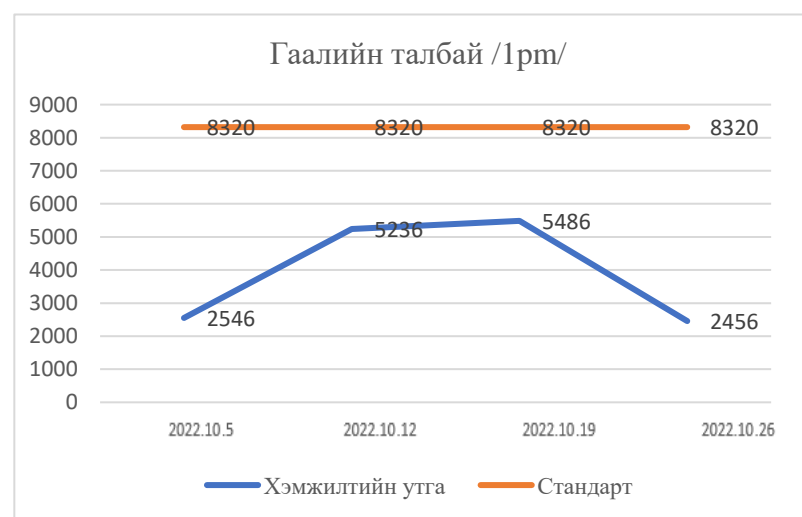
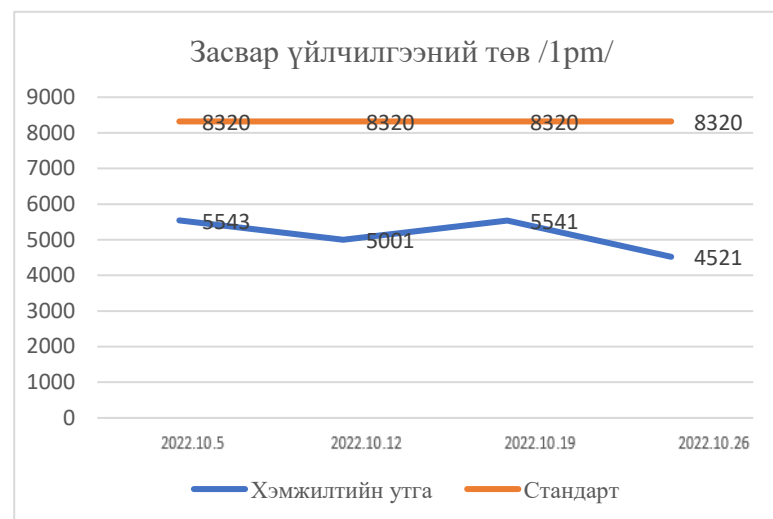
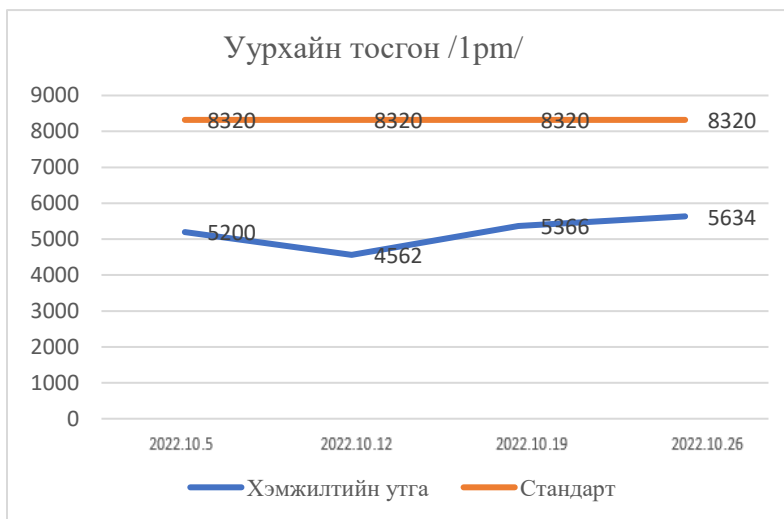

График 3. 2022 оны 10 дугаар сарын /1рм/ тоосонцорын хэмжилт

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 43. EXTECH VPC-300 гар багажаар хэмжилт хийж байгаа байдал.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

*Зураг 44 Ойр орчмын малчдын
худгийн гүнийг хэмжиж буй
байдал.*

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 45. "Ногоон титэм" ХХК итгэмлэгдсэн лабораторийн ажилтан сорьц цуглуулан шинжилгээ авч буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

“Ногоон титэм” ХХК итгэмжлэгдсэн лабораторитой гэрээ хийн, SO, NO₂, CO₂, CO, дуу чимээ, /2.5 pm, 10 pm/ тоосонцорын /2.5 pm, 10 pm/ үзүүлэлтүүдийг 2022 оны 10 дугаар сарын 08-ны өдрөөс 25-ны өдөр хүртэл 2 хоногийн хугацаатай

- Засвар үйлчилгээний төв
- Шатахуун түгээх станц
- Уулын хэсэг гэсэн 3 байршлаас сорьцуудыг өгсөн.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

НОГООН ТИТЭМ ХХК
Хан-Уул дүүрэг, 3-р хороо,
Сан-Констракшн ХХК байр, 222 тоот,
Утас: 70005432

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН TEST REPORT OF LABORATORY

Ажлын дугаар /Registration number/: 221006

Сорилтын төрөл /The type of test/: Агаар Air

Захиалагчийн мэдээлэл : Хур эрдэнэ баялаг 99561676 bb.buyandelger@gmail.com

/The name of customer's request for analysis/

Түүвэр дэжгийн мэдээлэл /Sample details/: Өмнөговь аймгийн Ноён сум, Сайран Баруун Ноён ууланд байрлах Хур Эрдэнэ Баялаг ХХК-ний уурхайн бүсэд гадаад орчны агаарын сорьц цуглуулав.

Түүвэр дэж цуглуулсан цэгийн тоо /Number of sampling point/: 3

Түүвэр дэжгийн тоо /Number of sample/: 17

Сорьц цуглуулсан арга /Sampling method/: MNS 3384:1982

Түүвэр дэж цуглуулсан хүн /Sample is collected by/: С.Одбаяр

Түүвэр дэж цуглуулсан огноо <i>Date of collected</i>	Лабораторид хүлээн авсан огноо <i>Date of receipt</i>	Сорилт эхлэсэн огноо <i>Date of test started</i>	Сорилт дууссан огноо <i>Date of test completion</i>	Хэвлэсэн огноо <i>Date of issue of the report</i>
2022-10-08	2022-10-10	2022-10-10	2022-10-12	2022-10-14

Сорилтын дүн <i>Test report</i>				
Түүвэр дэжгийн дугаар <i>Sample number</i>	Төлөрхойлох үзүүлэлт <i>Test parameter</i>	Сорилтын аргын стандарт <i>Method of analysis</i>	Сорилтын дүн, хэмжих нэгж <i>Test results, unit</i>	Байршил <i>Collected location</i>
5292	Азотын давхар исэл <i>NO2</i>	MNS ISO 6768:2005	29.57 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Уурхайн бүс
5293	Азотын давхар исэл <i>NO2</i>	MNS ISO 6768:2005	31.39 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Шатахуун түгээх станц
5294	Азотын давхар исэл <i>NO2</i>	MNS ISO 6768:2005	68.32 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Оффис болон кэмп
5295	Хүхэрлэг хий <i>Sulfur dioxide SO2</i>	ISO 6767:1990	21.65 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Уурхайн бүс
5296	Хүхэрлэг хий <i>Sulfur dioxide SO2</i>	ISO 6767:1990	<20 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Шатахуун түгээх станц
5297	Хүхэрлэг хий <i>Sulfur dioxide SO2</i>	ISO 6767:1990	<20 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Оффис болон кэмп
5298	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (*) <i>Carbon monoxide CO</i>	MNS 4991:2000	<1 ppm <i>ppm</i>	Уурхайн бүс
5299	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (*) <i>Carbon monoxide CO</i>	MNS 4991:2000	<1 ppm <i>ppm</i>	Шатахуун түгээх станц
5300	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (*) <i>Carbon monoxide CO</i>	MNS 4991:2000	<1 ppm <i>ppm</i>	Оффис болон кэмп
5301	Нүүрхсүчлийн хий (*) <i>Carbon dioxide CO2</i>	MNS 4991:2000	1099165.56 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Уурхайн бүс
5302	Нүүрхсүчлийн хий (*) <i>Carbon dioxide CO2</i>	MNS 4991:2000	1051778.58 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Шатахуун түгээх станц
5303	Нүүрхсүчлийн хий (*) <i>Carbon dioxide CO2</i>	MNS 4991:2000	1098280.78 мкг/м ³ <i>µg/m³</i>	Оффис болон кэмп
5304	Шуугиан (*) <i>noise</i>	MNS 6768:2019	64.3 дБ <i>dB</i>	Уурхайн бүс
5305	Шуугиан (*) <i>noise</i>	MNS 6768:2019	56.9 дБ <i>dB</i>	Шатахуун түгээх станц

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

10/14/22. 11:52 AM

Green-Crown LIMS v1.0

Сорилтын дүн <i>Test report</i>				
Түүвэр дээжийн дугаар <i>Sample number</i>	Тодорхойлох үзүүлэлт <i>Test parameter</i>	Сорилтын аргын стандарт <i>Method of analysis</i>	Сорилтын дүн, хэмжих нэгж <i>Test results, unit</i>	Байршил <i>Collected location</i>
5306	Шуугиан (*) <i>noise</i>	MNS 6768:2019	49.95 дБ dB	Оффис болон кэмп

Лабораторийн дотоод хяналт <i>Quality control</i>			
№	Нэгдлийн нэр <i>Test parameter</i>	Стандарт уусмалын агуулга <i>Reference concentration</i>	Сорилтын утга, хэмжих нэгж <i>Test results, unit</i>
1	Азотын давхар исэл <i>NO2</i>	0.600	0.610 мкг/мл <i>µg/ml</i>
2	Хүхэрлэг хий <i>Sulfur dioxide SO2</i>	16.228	16.376 мкг <i>µg</i>

Лавлагаа мэдээлэл: Зөвшөөрөгдөх хэмжээ <i>Reference</i>			
Азотын давхар исэл	MNS 4585:2016	20 минутын дундаж	200.0мкг/м³
Хүхэрлэг хий	MNS 4585:2016	20 минутын дундаж	450.0мкг/м³

(*) Энэхүү үзүүлэлт нь MNAS-аар (Mongolian National Accreditation System) итгэмжлэгдээгүй болно.

Санал тайлбар:

Opinions and interpretation

ГҮЙЦЭТГЭСЭН: ХИМИЧ :

Analysed by:

ХЯНАСАН: ХИМИЧ :

Reviewed by:

БАТАЛСАН: ЕРӨНХИЙ МЕНЕЖЕР:

Approved by

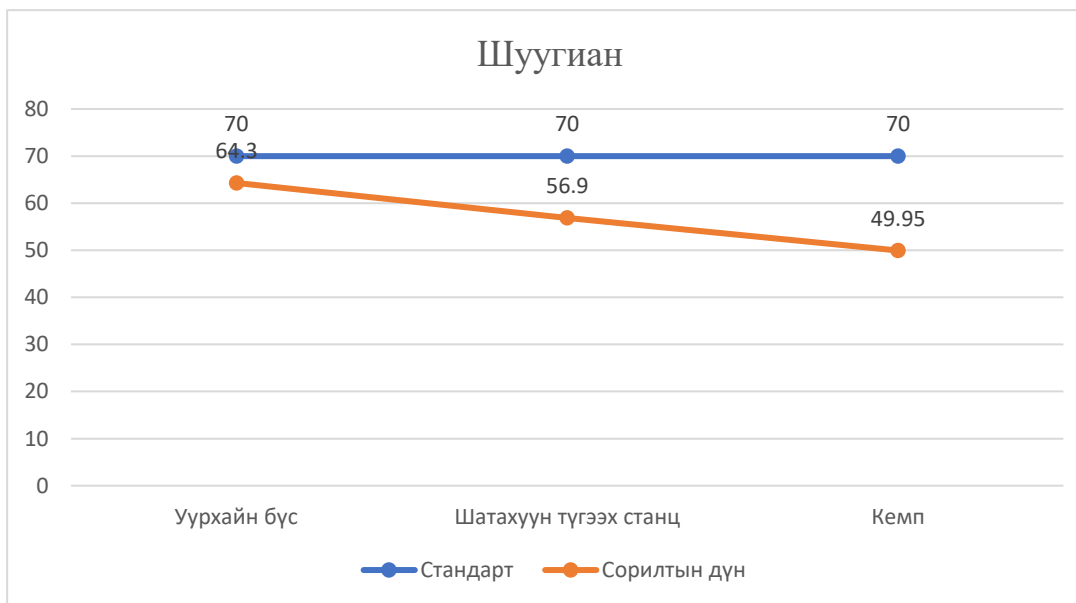
/С.ОДБАЯР/

/Б.БАТТУЯА/

/АЛТАНГАДАС/

гарын үсэг/signature/

Энэхүү сорилтын дүн нь сорилт хийсэн тухайн сорьцонд хамаарах бөгөөд зөвхөн эх хувь хүчинтэй. Сорьц цуглуулалт, тээвэрлэлттэй холбоотой захиалагчаас ирүүлсэн аливаа мэдээлэлд хариуцлага хүлээхгүй болно.

Зураг 46 Агаар дахь химийн найрлага болон дуу чимээний шинжилгээний үр дүн үр дүн.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

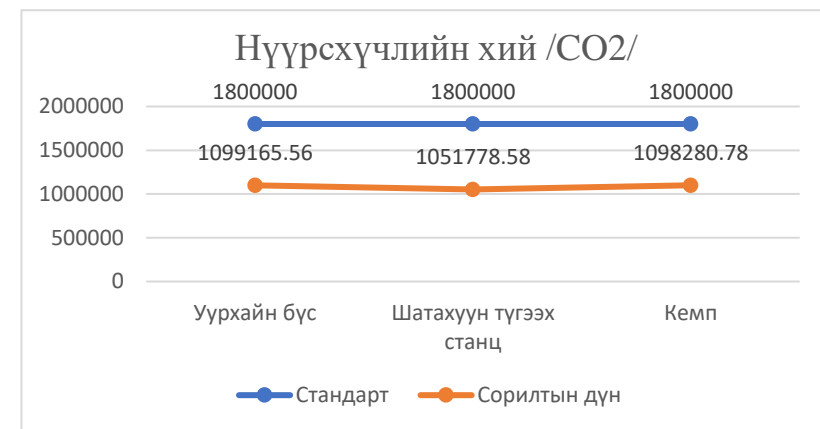
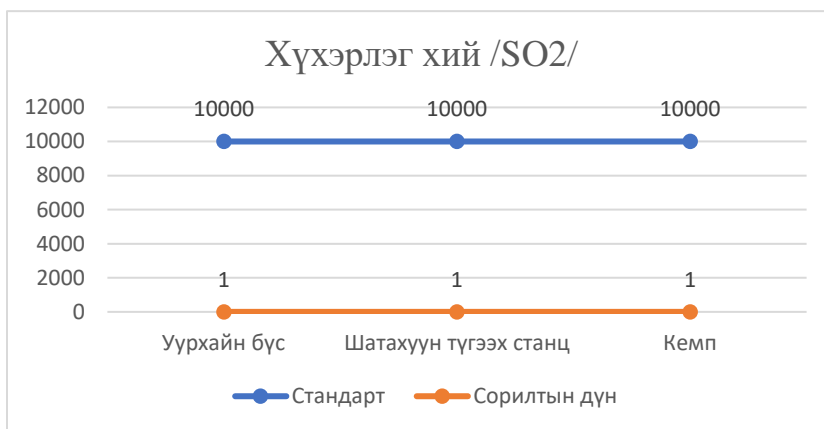
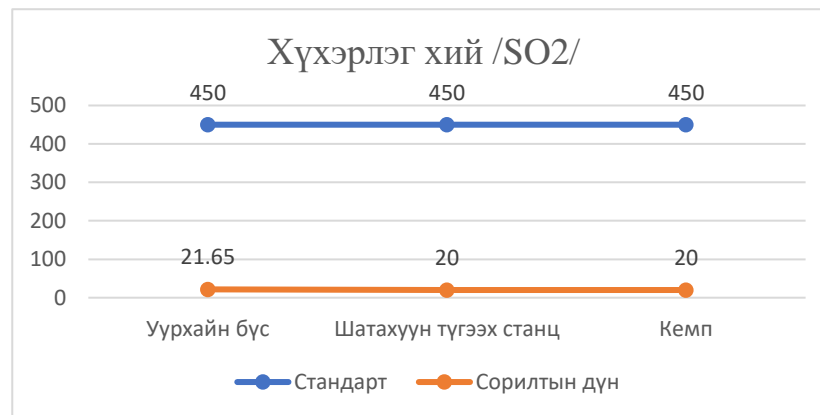
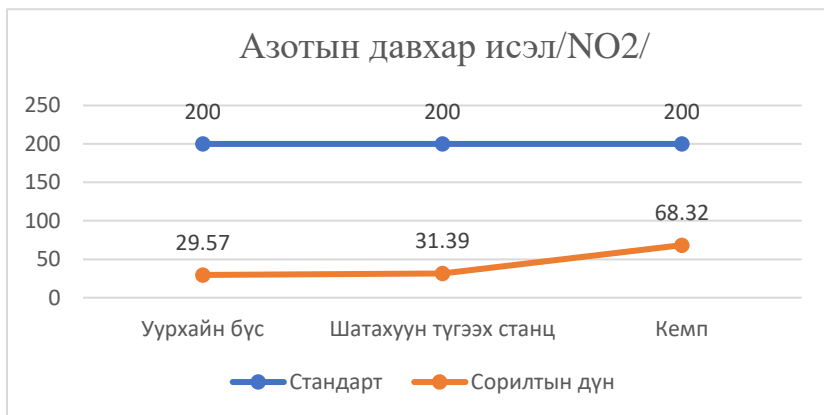

График 4 Агаар дахь химийн найрлагийн шинжилгээний үр дүн

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлчлүүлэгч: "Хур Эрдэнэ Байлаг" ХХК

Дугаар: REP-2210205

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хэлт эд Сэфти Солушнс ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Мандайбаатар Дамдсүрэнгийн гудамж, УБ Тауэр барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, И-мэйл: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

1. Үйлчлүүлэгчийн мэдээлэл	
Үйлчлүүлэгчийн нэр	"Хур Эрдэнэ Байлаг" ХХК
Бүртгэлийн дугаар	LAB2007
Харилцах албан тушаалтан	С.Одбаяр, Техникийн менежер
Хаяг	Өмнөговь аймаг, Ноён сум
	Тел: +976 88088918 И-мэйл: odbayar@greencrown.mn

2. Сорьцны мэдээлэл	
Сорьцны тоо	6
Сорьц цуглуулагч хэрэгсэл	2.0 мкм нүхтэй PTFE фильтр, 2.0 мкм нүхтэй MCE фильтр
Сорьц хүлээн авсан огноо	2022/10/10
Сорьц цуглуулсан огноо	2022/10/07
Сорьц цуглуулсан	"Ногоон титэм" ХХК

3. Сорилтын мэдээлэл	
Шинжилгээдэхүүн	Шинжилгээний арга
PM2.5 тоосонцор	MNS 6657:2017. Ажлын байрны агаар дахь цуцанд нэгтгэдэг тоосны фракцын сорьц цуглуулах, концентрацыг хэмжих арга
PM10 тоосонцор	MNS 6656:2017. Ажлын байрны агаар дахь нийт тоосны сорьц цуглуулах, концентрацыг хэмжих арга

4. Тайлангийн мэдээлэл	
Үйлч. хүсэлтийн дугаар	REQ-2210205
Тайланг хэвлэсэн огноо	2022/10/17
Тайланг хянасан хувилбар	R01
Итгэмжлэлийн шаардлага	MNS ISO/IEC 17025 (ISO/IEC 17025)

Энэхүү тайланг хянаж энд дурдсан аргачлал, үйлчлүүлэгчийн хүсэлт, ISO/IEC 17025 стандартын шаардлагыг хангасан болохыг баталгаажуулав.

Тайланг боловсруулсан

T. Baasanjargal
Т.Баасанжаргал, Аналитик химич

Гарын үсэг зурсан
огноо:
2022/10/17

Үр дүн шинжилгээний биелэлтийг баталсан

J. Bayar
Л.Б.Баяр, Лабораторийн менежер
Гарын үсэг зурсан огноо:
2022/10/17

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020/01/12-ны өдөр шинэчлэн)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дээрх сорьцуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 1/3

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлдүүлэгч: "Хур Эрдэнэ Байлаг" ХХК

Дугаар: REP-2210205

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хэлт энд Сэфти Солушнз ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Манлайбаатар Дэмидасүрэнгийн гудамж, УБ Тауэр барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, Иймэл: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

5. Сорилтын үр дүн						
PM2.5 тоосонцор						
#	Сорилтын дугаар	Сор.агаарын эзлэхүүн, м ³	Сорьц цуглуулсан байршил	PM2.5 тоосонцорын жин, мг/фильтер	PM2.5 тоосонцорын концентраци, мг/ м ³	PM2.5 тоосонцорын концентраци, мкг/ м ³
1.	22092443	0.363	Уурхайн бүс	<0.01	<0.01	<10
2.	22092445	0.363	ШТС	<0.01	<0.01	<10
3.	22092452	0.363	Оффис	0.08	0.22	220.53

Нийт тоос						
#	Сорилтын дугаар	Сор.агаарын эзлэхүүн, м ³	Сорьц цуглуулсан байршил	Нийт тоосны жин, мг/фильтер	Нийт тоос-ны концентраци, мг/м ³	Нийт. тоос-ны концентраци, мкг/ м ³
1.	22092444	0.377	Уурхайн бүс	<0.01	<0.01	<10
2.	22092446	0.377	ШТС	<0.01	<0.01	<10
3.	22092453	0.377	Оффис	0.15	0.41	405.66

Үр дүнгийн тусгай тэмдэглэгээ	
<ИДХ	Илрүүлэх доод хязгаараас бага тодорхойлогдсон
ХИГ	Тоосонцор хэт их цуглуулагдсаны улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
ФГТ	Фильтер гэмтсэний улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
ЖБС	Жигд бусаар цугларсан тул сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
НСД	Насосны ажиллагаа дөгөлдсөны улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020/01/12-ны өдөр шинэчлэн)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дээрх сорилтуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 2/3

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлчилгээгч: "Хур Эрдэнэ Байлаг" ХХК Дугаар: REP-2210205

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хэлт энд Сэфти Солушнс ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Манлайбаатар Дамцдасүрэнгийн гудамж, УБ Тауэр барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, Иймэл: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

6. Чанарын хяналт						
Сорилтын тодорхойлолт	Арга	Нэгж	ИДХ	Бланк сорьцонд тодорхойлсон утга	Чанарын хяналтын сорьц	
					Баталгаажсан дундаж утга ± std.x	Тодорхойлсон дундаж утга ± std.x
PM2.5 тоосонцор	MNS 6657:2017	мг/фильтер	0.001	<0.001	19.996±0.025	19.990±0.001
Нийт тоос	MNS 6656:2017	мг/фильтер	0.001	<0.001	19.996±0.025	19.990±0.001

Чанарын хяналтын гэршил	
ИДХ	Илрүүлэх доод хязгаар – Сонгосон стандарт аргаар сорилт хийхэд илрүүлж тодорхойлж болох хамгийн бага утга
Бланк сорьц	Сорьц цуглуулалт, лабораторийн сорилтын үед сорьц бохирдоогүйг баталгаажуулах зорилгоор шинжилдэг хоосон сорьц, Бланк сорьцонд тодорхойлогдсон утга нь бланк сорьц / уусмал дахь шинжлэгдэхүүн нь бохирдоогүйг илтгэж байна.
Чанарын хяналтын сорьц	Сорьц, сорилтын аргачлал, үйл явцын чанарыг үнэлэх зорилготой эрх бүхий байгууллагаас баталгаажсан эталон сорьц, Чанарын хяналтын сорьцонд тодорхойлсон утга нь сорилт чанарын шаардлага хангасныг илтгэж байна.

7. Лавлагаа мэдээлэл: Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ		
Стандарт	Үзүүлэлт	24-цагт Жинлэсэн дундаж концентраци
MNS 4585:2016. Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	PM2.5 тоосонцор	50 мкг/м ³
	Нийт тоос	150 мкг/м ³

8. Сорилтод ашигласан багаж төхөөрөмж	
Багажны бүртгэлийн дугаар	Тодорхойлолт
TEQ-001001	Radwag MYA 5.4Y.F.B Микро жин
TEQ-001101	Radwag DJ-05 Цахилгаан цэнэг саармагжуулагч

Мэдэгдэл. Манай лаборатори нь сорьц цуглуулсан агаарын эзлэхүүн хэрэг үйлчилгээгчээс ирүүлсэн сорьц цуглуулалттай холбоотой аливаа мэдээлэлд хариуцагаа хүлээхгүй. Бид зөвхөн сорилтын үйл ажиллагаагаар гарган авсан мэдээлэл, дүнгийн үнэн зөв баталгаат байдлыг хариуцна.

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020.01/12-ны өдөр шинэчлэл)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дэрх сорьцуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 3/3

Зураг 47 Агаар дахь тоосонцорын шинжилгээний үр дүн үр дүн

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

МХЕГ-ын Хүнсний Аюулгүй Байдалын Үндэсний Лавагаа лабораторийн
Ерөнхий захирлын 2018 оны 05 сарын 09-ний өдрийн А.20 дугаар
тушаалын хавсралт
Маягт 01-65

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН
ГАЗРЫН ИТГЭМЖЛЭГДСЭН СОРИЛТЫН ЛАБОРАТОРИ

Өмнөговь аймаг Даланзадгал сум, 6-р баг.
Утас: 7053-2717

ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН
CERTIFICATE OF ANALYSIS

Бүртгэлийн дугаар /Registration number/ : 22-435

Шинжилгээ хийлгэх хүсэлт гаргасан газрын нэр : Өм: Ноён сум "Хур эрдэнэ баялаг" ХХК
/The name of customer's request for analysis/

Дэд лабораторийн нэр /Name of the sub laboratory/ : Эрүүл ахуйн нян судлалын хяналтын лаборатори

Дэжгийн голорхойлолт /Sample description/					
Дэжгийн дугаар Sample number	Дэжгийн нэр Name of sample	Цувралын дугаар Batch number	Үйлдвэрлэсэн улс The country of original manufacturer	Бүтээгдэхүүний хүчинтэй хугацаа Date of expiry	Дэжгийн тоо хэмжээ Quantity of the sample
1119	Оффисын угаалтуурын ус		Монгол Улс	Тодорхойгүй	0,5 л
1120	Оффисын гал тогоо		Монгол Улс	Тодорхойгүй	0,5 л
1121	Ажилчидын 00-ын өрөөний ус		Монгол Улс	Тодорхойгүй	0,5 л
1122	Нийтийн хоолны гал тогооны ус		Монгол Улс	Тодорхойгүй	0,5 л

Хүлээн авсан огноо Date of receipt	Шинжилгээ дууссан огноо Date of test completion	Хэвлэсэн огноо Date of issue of the report
2022 он 08 сар 25 өдөр	2022 он 08 сар 29 өдөр	2022 он 08 сар 29 өдөр

Дэжгийн дугаар Sample number	Шинжилгээний аргын стандарт Method of analysis	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж Test parameter, unit	Шаардлага Test specification, unit	Шинжилгээний дүн Test results
1119	MNS ISO 6222:1998	ББЕТ	1 мл - т 100-с ихгүй	Нянгийн тоо 73 ширхэг
	MNS ISO 19250:2017	Salmonella spp	25 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
	MNS ISO 9308-1:1998	Халуун гэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян /ялтаг шүүлтүүр/	100 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
1120	MNS ISO 6222:1998	ББЕТ	1 мл - т 100-с ихгүй	Нянгийн тоо 126 ширхэг
	MNS ISO 19250:2017	Salmonella spp	25 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
	MNS ISO 9308-1:1998	Халуун гэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян /ялтаг шүүлтүүр/	100 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
1121	MNS ISO 6222:1998	ББЕТ	1 мл - т 100-с ихгүй	Нянгийн тоо 66 ширхэг
	MNS ISO 19250:2017	Salmonella spp	25 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
	MNS ISO 9308-1:1998	Халуун гэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян /ялтаг шүүлтүүр/	100 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
1122	MNS ISO 6222:1998	ББЕТ	1 мл - т 100-с ихгүй	Нянгийн тоо 57 ширхэг
	MNS ISO 19250:2017	Salmonella spp	25 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй
	MNS ISO 9308-1:1998	Халуун гэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян /ялтаг шүүлтүүр/	100 мл - т илрэхгүй	Илрээгүй

Санал тайлбар:
Opinions and interpretation

БАГА.ИСАН: ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:
Approved by

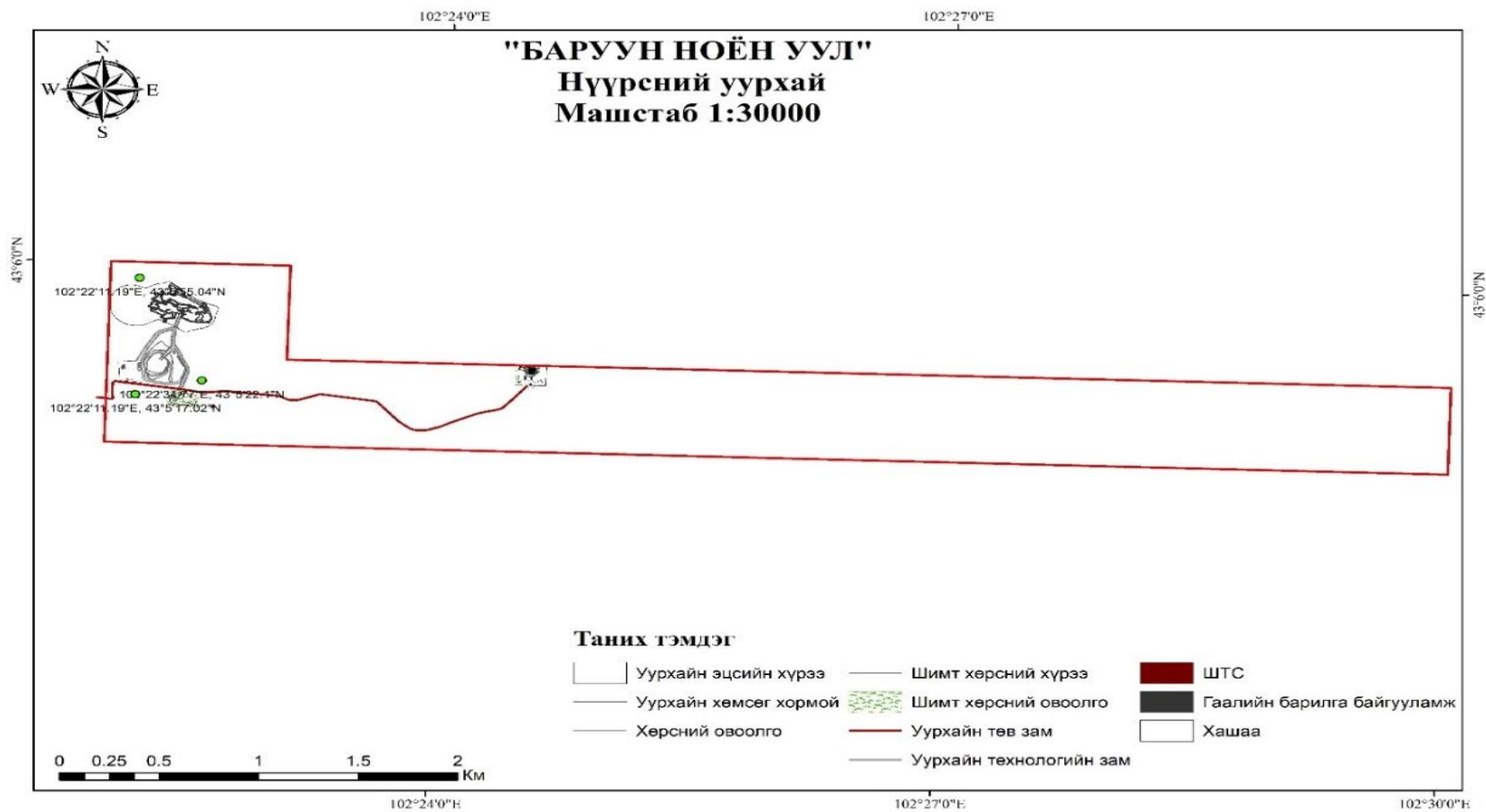
/Г.ЧИНЗОРИГ/

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн дэжжинд хамаарна.

Зураг 48 2022 оны 8 сарын усны шинжилгээний үр дүн

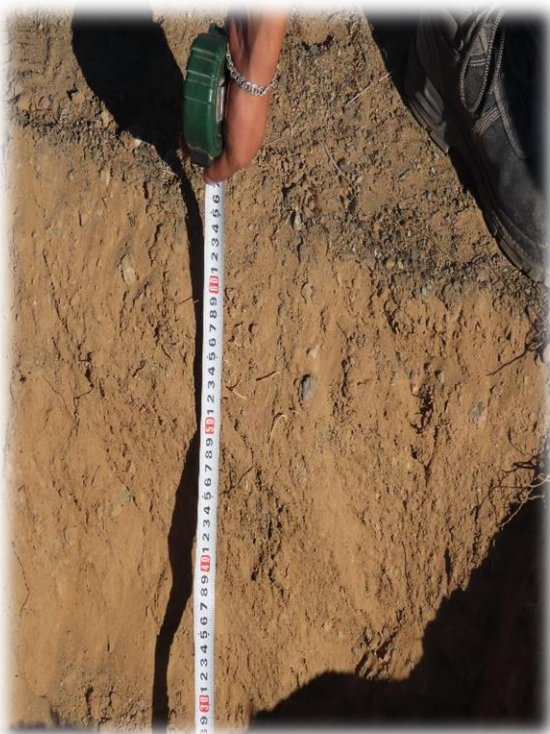
Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Хөрсний шинжилгээ:

Зураг 49 Хөрсний дээж авсан цэг.

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 50. Хөрсний дээж авахаар зүсэлт хийж буй байдал.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Монгол улс, Улаанбаатар, Төв аймгийн дүүрэг
Борзоргов, Нэг Килимат Уул 10 дөвөр 02 өмнө
Утас/Факс: 77003023, 09007111
E-mail: landowner@enviroinfo.com.mn

**“GREEN LAB” LLC
ХӨРС СУДЛАЛЫН ЛАБОРАТОРИ**

№ 22/4042

Дээж ирсэн огноо: 2022.09.08-09

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Хур Эрдэнэ Байлаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 99561676

Дээж авсан газар: Өмнөговь аймаг Даланзадгад хотоос баруун зүгт ойролцоогоор 210 км, тус аймгийн Ноён сумын төвөөс зүүн тийш 30 км зайд байрлах “Баруун ноён уул” MV-017301 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай Уулын хэсэг

Хөрсний хууд металл

№	Лаб №	Дээжийн нэр	Гүв, см	Хууд металл мг/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	22/4787	Уулын хэсэг	0-20	16.5	-	2.3	18.5	40.9	20.5
2	22/4788		20-35	15.0	-	2.8	18.1	39.3	14.9
3	22/4789		35-40	14.1	-	3.1	17.6	46.4	25.6
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				100.0	1.5	70.0	80.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				60.0	1.0	50.0	60.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жгч: Шинжилгээний харуу нь зөвхөн тухайн нэгний дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно.

**Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
(MNS ISO 11466:2007)**

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Шинжээч:
Шинжээч:
Шинжээч:

Т. Гэрэлтуяа
С. Мянгардаш
М.Энхзаяа

ХЯНАСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /MS./

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Мөнхтүвшин, Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг
1-р хороо, Дорнод талбай 10 дотуур 02 нөхт
Утас/Факс: 77620201, 99607313
E-mail: landowner.mongolia@gmail.com

“GREEN LAB” LLC
ХӨРС СУДЛАЛЫН ЛАБОРАТОРИ

№ 22/4043

Дээж ирсэн огноо: 2022.09.08-09

Шинжилгээ хийдэгж буй байгууллага, хувь хүн: “Хур Эрдэнэ Баялаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 99561676

Дээж авсан газар: Өмнөговь аймаг Даланзадгад хотоос баруун зүгт ойролцоогоор 210 км, тус аймгийн Ноён сумын төвөөс зүүн тийш 30 км зайд байрлах “Баруун ноён уул” MV-017301 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай
Уурхайн тосгон

Хөрсний хүнд металл

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл м.г/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	22/4790	Уурхайн тосгон	0-20	15.4	-	3.0	18.7	40.1	36.6
2	22/4791		20-35	15.3	-	4.0	18.9	41.1	30.2
3	22/4792		35-55	16.6	-	3.2	24.6	43.9	25.1
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				100.0	1.5	70.0	80.0	150.0	100.0
Элсэцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				60.0	1.0	50.0	60.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний харуу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувьцаа олшруулахыг хориглоно.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
(MNS ISO 11466:2007)

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Шинжээч:
Шинжээч:
Шинжээч:

Т. Гэрэлтуяа
С. Мягмардаш
М. Энхзаяа

ХЯНАСАН: Лабораторийн эрхлэгч Г.Ганчимэг /MS./

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Монгол улс, Улаанбаатар, Чингэлтэн дүүрэг
Төр хотоо, Нэг Калмагт байр 10 дугаар 03 тоот
Утас/Факс: 77802020 /98017311
E-mail: landowner.mongolia@gmail.com

**“GREEN LAB” LLC
ХӨРС СУДЛАЛЫН ЛАБОРАТОРИ**

№ 22/4044

Дээж ирсэн огноо: 2022.09.08-09

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Хур Эрдэнэ Байлаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 99561676

Дээж авсан газар: Өмнөговь аймаг Даланзадгад хотоос баруун зүгт ойролцоогоор 210 км, тус аймгийн Ноён сумын төвөөс зүүн тийш 30 км зайд байрлах “Баруун ноён уул” MV-017301 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай
Засвар үйлчилгээний төв

Хөрсний хүнд метали

№	Лаб №	Дээжийн нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	22/4793	Засвар үйлчилгээний төв	0-10	7.7	-	2.7	11.2	24.0	17.4
2	22/4794		10-22	8.1	-	2.1	9.9	26.1	16.2
3	22/4795		22-30	9.3	-	2.9	17.2	28.0	15.1
Шаарцаар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				100.0	1.5	70.0	80.0	150.0	100.0
Элсэлтэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				60.0	1.0	50.0	60.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний харну нь зөвхөн тухайн цэгийн дэжид хамаарах ба хувиалан олшруулахыг хориглоно.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
(MNS ISO 11466:2007)

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Шинжээч:
Шинжээч:
Шинжээч:

Т. Гэрэлтуяа
С. Мянгардаш
М. Энхзаяа

ХЯНАСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /MS./

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Монгол улс, Увс аймгаар, Ноён сум, нүүрсний уурхайн “Баруун ноён уул” дундарт 10 км-ийн
Утас: 77002020, 99607111
E-mail: landowner@metnlab.com

“GREEN LAB” LLC
ХӨРС СУДЛАЛЫН ЛАБОРАТОРИ

№ 22/4045

Дээж ирсэн огноо: 2022.09.08-09

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Хур Эрдэнэ Баглаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 99561676

Дээж авсан газар: Өмнөговь аймаг Даланзадгад хотоос баруун зүгт ойролцоогоор 210 км, тус аймгийн Ноён сумын төвөөс зүүн тийш 30 км зайд байрлах “Баруун ноён уул” MV-017301 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай Шатахуун түгээх станц

Хөрсний хүнд металл

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	22/4796	Шатахуун түгээх станц	0-25	17.5	-	3.3	33.4	50.1	20.7
2	22/4797		25-40	16.6	-	2.1	33.3	46.5	18.3
3	22/4798		40-50	9.5	-	2.7	21.6	35.9	23.4
Шаарцаар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				100.0	1.5	70.0	80.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				60.0	1.0	50.0	60.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний харуул нь зөвхөн тухайн нэгдлийн дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
(MNS ISO 11466:2007)

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:
Шинжээч:
Шинжээч:

Т. Гэрэлтуяа
С. Мянгардаш
М. Энхзаяа

ХЯНАСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /MS./

Зураг 51. 2022 оны 9 сарын хөрсний шинжилгээний үр дүн.

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

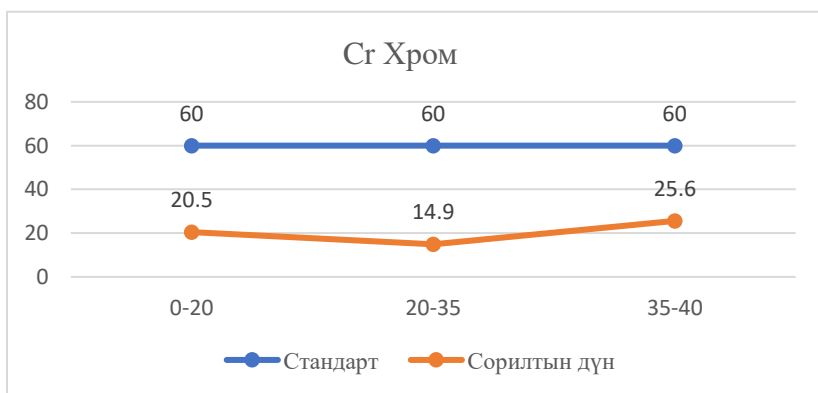
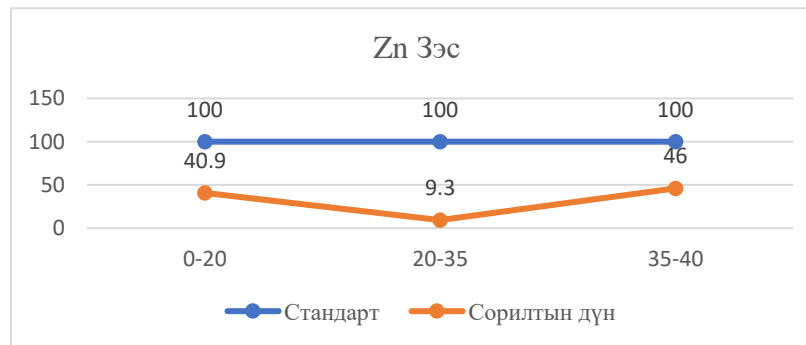
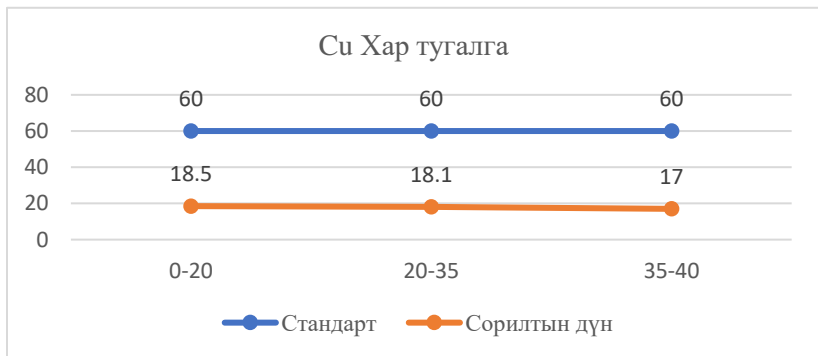
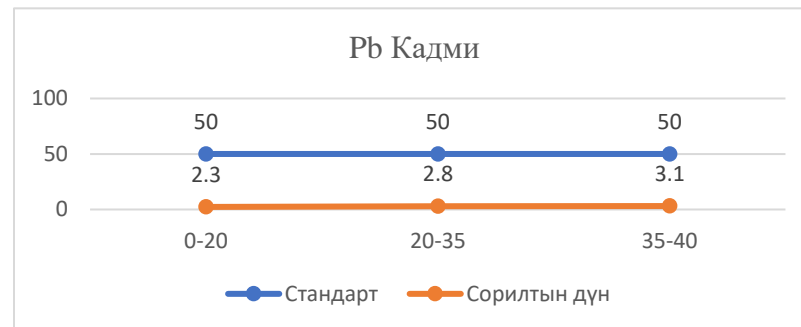
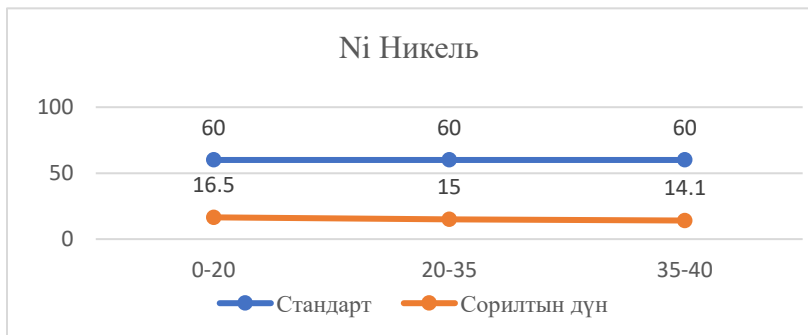

График 5. Уулын хэсэг

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

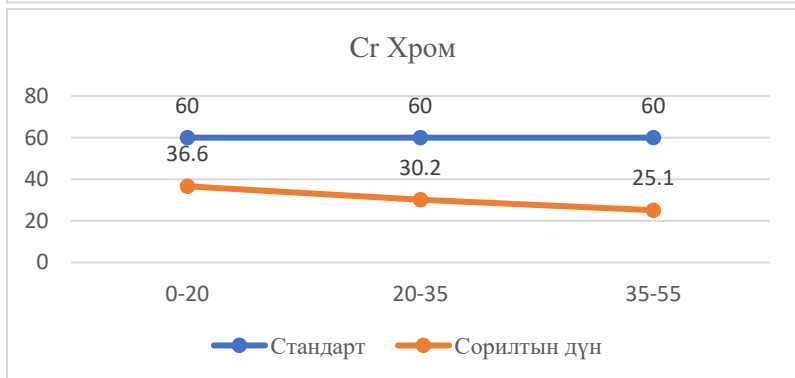
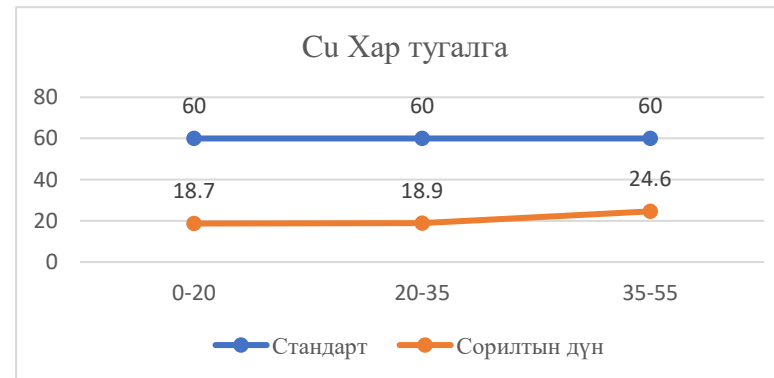
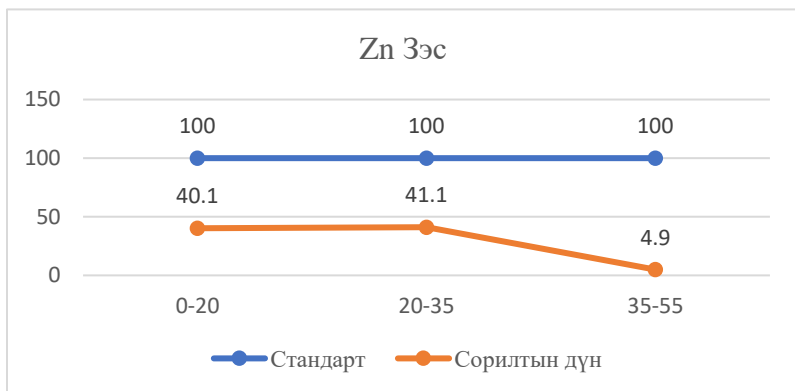
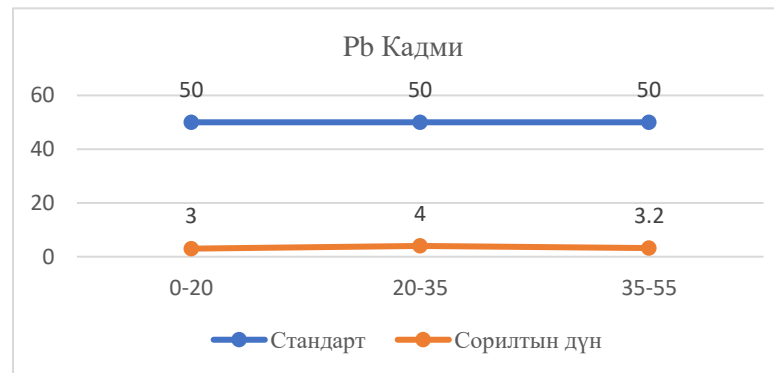
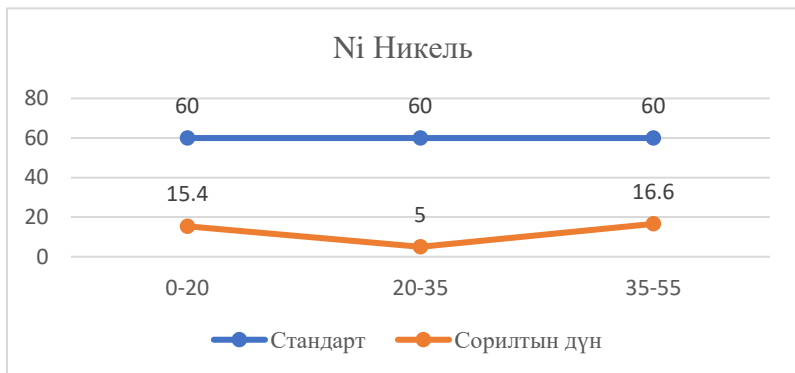

График 7. Уурхайн тосгон

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

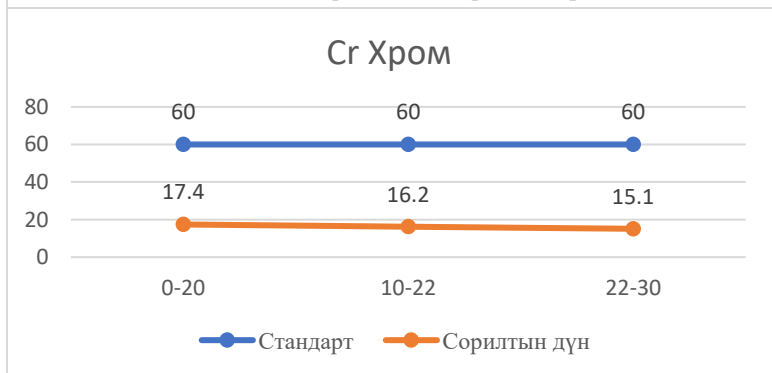
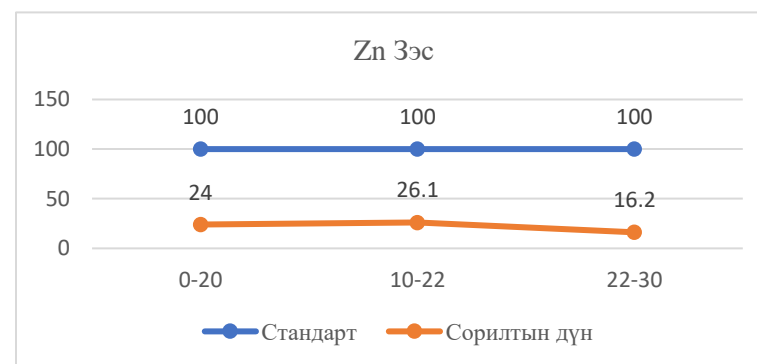
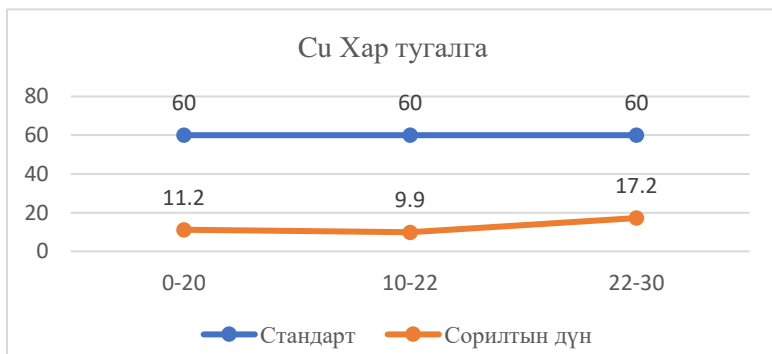
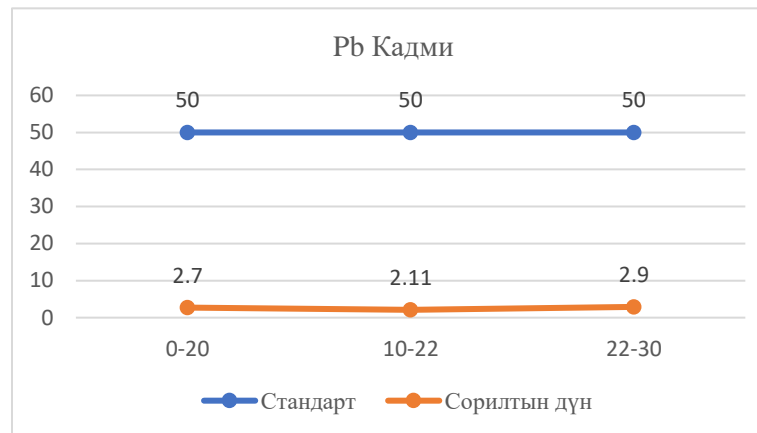
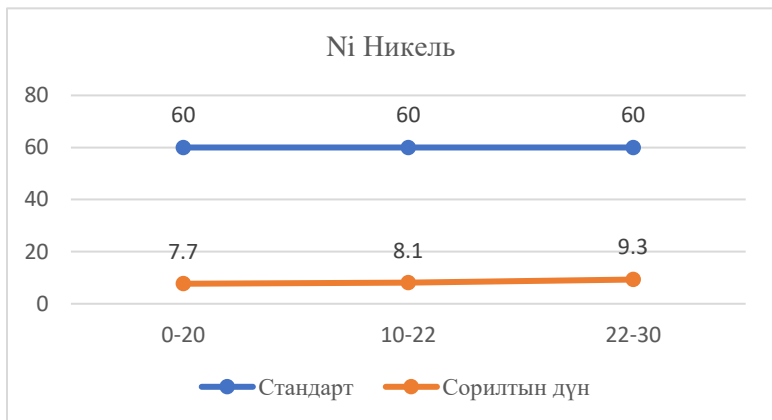

График 8. Засвар үйлчилгээний төв

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

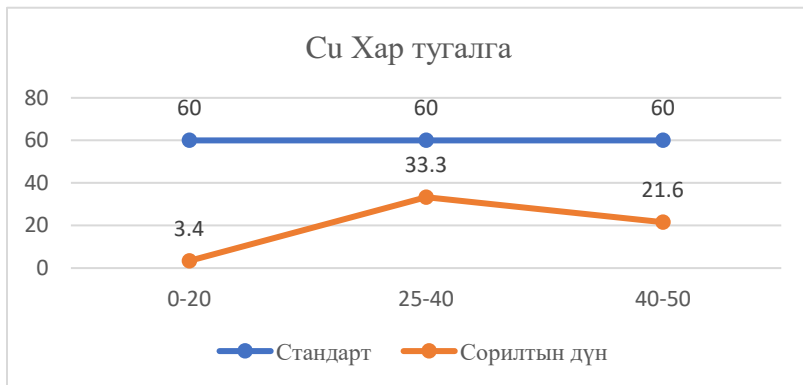
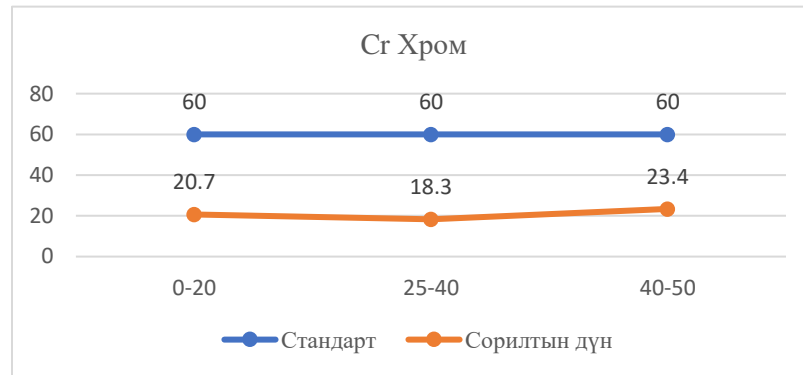
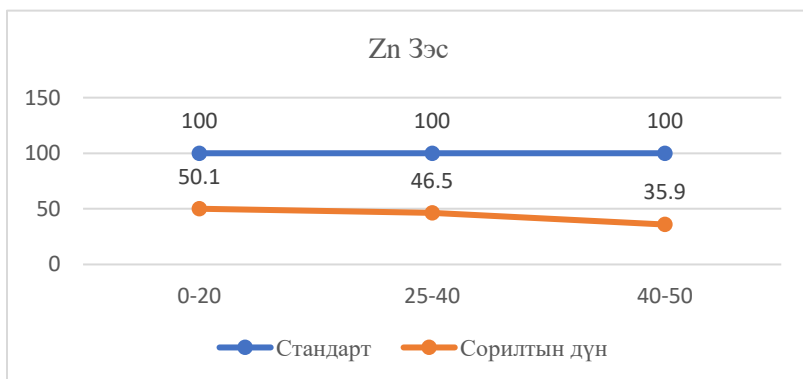
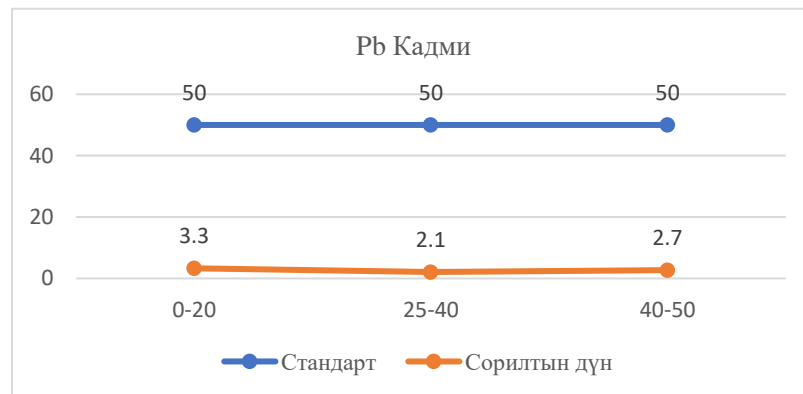
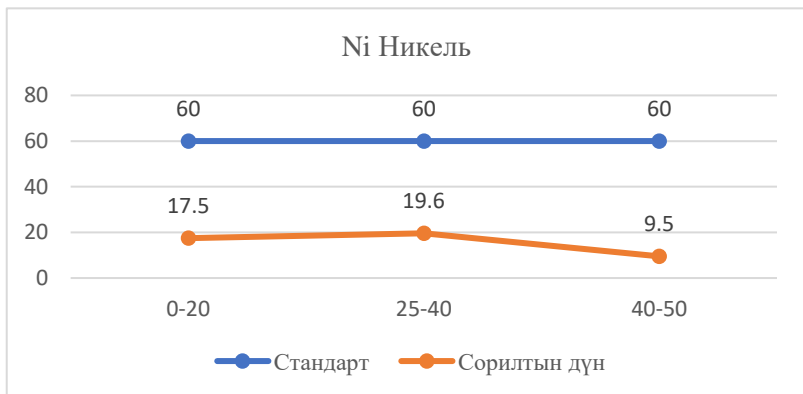

График 9. Шатахуун түгээх станц

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

4.8. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион

байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

2022 оны 5 сарын 14 ны өдөр “Дэлхийн нүүдлийн шувуудын өдөр”-өөр шувуудын судалгаа болон жил бүрийн 5 сар, 10 дугаар сард “Бүх нийтээр мод тарих өдөр”-өөр сумын дунд ангийн хүүхдүүдэд байгаль хамгаалах клуб болон "Терра Энержи" ХХК хамтран зохион байгуулсан.

Зураг 52. 2022 оны намрын “Бүх нийтээр мод тарих өдөр”

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 53. 2022 оны “Дэлхийн нүүдлийн шувуудын өдөр”

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

4.9 Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

2022 оны 5 сарын 26нд байгаль орчны бодлогын хүрээнд хийгдэж буй ажлууд болон хийж гүйцэтгэсэн ажлуудыг Ноён сумын Сайран багийн хуралд нутгийн иргэдэд танилцуулсан.

Зураг 54. Ноён сумын Сайран багийн иргэдийн төлөөлөлтэй уулзалт хийж буй байдал

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Ноён сумын малчин иргэдийн хүсэлтийн дагуу Сайран багийн төвөөс баруун хойш 14км зайд орших жарангийн элсэн манханд дарагдсан тоногдсон худагийг гаргаж өгсөн. Мөн тус худгаас доохно талд хатсан тойромын шалыг экскаватораар сувагчлан ухаж мал услах боломжтой суваг гаргаж өгсөн.

Зураг 55. Элсэн манханд дарагдсан байх үеийн зураг

Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 56. Худаг гаргаж өгөх ажлын үйл явц

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт 14. 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн зардал

Д.д	Ангилал	Хийгдсэн ажил	Үнийн дүн /төг/	Үнийн дүн /мян.төг/
1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний зардал	Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгаа хийх	2,000,000	2,000
		Замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах, хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлэх; (Хурдны хязгаарын тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулах)	6,400,000	6,400
		Австрали сортын үр	2,000,000	2,000
		Тээврийн зардал	600,000	600
		Хөв цөөрөм байгуулах ажлын байршлыг тогтоон, судалгаа тооцоолол гаргаж, зураг төслийг боловсруулах	15,000,000	15,000
		Усны зохистой ашиглалтын талаар сургалт явуулах;	2,000,000	2,000
		Техникийн нөхөн сэргээлт	40,000,000	40,000
		Шатах тослох материалаар хөрс бохирдохоос хамгаалж бетондох	7,000,000	7,000
		Хаврын 200 модны зардал	2,000,000	2,000
		Намрын тариалалт 2200 мод	9,000,000	9,000
		Ховор зүйлийн амьтдын хөл газарт улирлын нөхцлөөс хамааран биотехникийн аргаар хэмжээ авах;	2,000,000	2,000
2	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардал	ШТМ алдагдсан үед шингээгч, саармагжуулагч материал	32,800,000	32,800
3	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	Төслийн талбайд гал түймэр гарах эрсдэлээс сэргийлэх галын хор	2,000,000	2,000
		Ахуйн хог хаягдлын цэгийг сайжруулах тор татсан	5,000,000	5,000
4	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардал	3 тонн	2,300,000	2,300
		10 тонн	5,750,000	5,750
		Агаарын шинжилгээ	3,030,500	3,031
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	Хөрсний шинжилгээ	135,000	135
		Усны шинжилгээ	180,000	180
		Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит хийлгэх	15,000,000	15,000
6	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн зардал	Байгаль орчныг хамгаалах тэмдэглэлт өдрүүдийг төлөвлөгөөндөө тусган орон нутгийн байгууллагатай хамтран тэмдэглэх;	4,000,000	4,000
		Иргэдийн төлөөлөл, шалгалтын комисс танилцуулга	300,000	300

**Өмнөговь аймгийн Ноён сумын нутагт байрлах “Баруун ноён уул” нүүрсний уурхайн
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		Малчдын худаг гаргах	3,500,000	3,500
		Бусад урсгал зардал	8,099,775	8,100
7		Нийт	170,095,275	170,095